

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Drezdenko

na lata 2016 - 2022

projekt

Drezdenko, lipiec 2016

Opracowanie:

Future Green Innovations S.A.

Ul. Podole 60

30 – 394 Kraków

Telefon: +48 12 632 41 29

Fax: +48 12 418 26 30

E-mail: office@greenfuture-projekt.pl

Opracował zespół w składzie:

mgr inż. Katarzyna Lechończak

inż. Dominika Ciba

mgr. inż. Anna Blak - Piszczek

mgr Jarosław Dąbrowski

Spis treści

I.	WPROWADZENIE	7
1.	Wstęp	7
2.	Zakres pojęciowy.....	7
II	NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA, POWIATU, GMINY	9
1.	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2020	10
2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego 2014-2020	11
3.	Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Strzelecko - Drezdeneckiego na lata 2016 – 2020.....	12
4.	Strategia Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014 - 2020	14
5.	Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Drezdenko 2009/2010	16
6.	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drezdenko na lata 2014-2020.....	17
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY DREZDENKO.....	17
1.	Strefa zagospodarowania przestrzennego	17
1.1.	Położenie	17
1.2.	Ludność.....	19
1.3.	Użytkowanie terenu	19
1.4.	Rolnictwo.....	21
1.5.	Rynek pracy	21
1.6.	Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy.....	22
1.7.	Struktura komunikacyjna	22
1.8.	Infrastruktura techniczna.....	24
1.8.1.	Wodociągi i kanalizacje	24
1.8.2.	Energetyka i ciepłownictwo	26

1.8.3.	Gospodarka Odpadami	27
1.9.	Obiekty i granice strefy konserwatorskiej	27
1.10.	Systemy oraz uwarunkowania przyrodnicze.....	28
1.10.1.	Struktura gruntów	28
1.10.2.	Zasoby wodne.....	28
1.10.3.	Przyroda.....	29
1.10.4.	Powietrze atmosferyczne.....	32
1.10.5.	Hałas.....	33
1.10.6.	Energia odnawialna	34
1.11.	Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta	35
1.12.	Analiza obszarów rekreacyjno-turystycznych i możliwość rozwoju turystyki	36
1.13.	Identyfikacja problemów w sferze zagospodarowania przestrzennego.....	38
2.	Sfera gospodarcza	38
2.1.	Struktura i trendy podstawowych branż gospodarki na terenie miasta	38
2.2.	Główni pracodawcy i zatrudnienie.....	40
2.3.	Kierunki rozwoju gospodarki gminy.....	41
2.4.	Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej.....	43
2.5.	Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.....	43
3.	Strefa społeczna	44
3.1.	Struktura demograficzna	44
3.2.	Struktura społeczna	47
3.2.1.	Struktura wykształcenia społeczeństwa	47
3.2.2.	Poziom średniego wynagrodzenia.....	48
3.2.3.	Opieka społeczna	49
3.2.4.	Bezrobocie.....	50
3.2.5.	Przestępczość i przemoc	50

3.3.	Infrastruktura społeczna	51
3.3.1.	Oświata	51
3.3.2.	Kultura	52
3.3.3.	Ochrona zdrowia	54
3.4.	Identyfikacja problemów w strefie społecznej	54
4.	Dotychczasowe działania rewitalizacyjne gminy Drezdenko	55
5.	Analiza wskaźnikowa i metodologia delimitacji obszarów dysfunkcyjnych	56
6.	Diagnoza problemów w gminie na podstawie badań ankietowych mieszkańców	71
6.	Analiza uwarunkowań rozwoju miasta – analiza SWOT	82
III	ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	85
1.	Cele rewitalizacji i okres programowania	85
2.	Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji	86
3.	Mechanizmy służące zapewnieniu komplementarności Programu Rewitalizacji	87
4.	Charakterystyka obszarów rewitalizacji	88
5.	Projekty rewitalizacyjne	94
4.1.	Projekty inwestycyjne	94
	Projekty uzupełniające	100
4.2.	Projekty nieinwestycyjnie	101
6.	Komplementarność projektów	104
7.	System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji	105
8.	Harmonogram realizacji programu	105
9.	Monitorowanie i ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji	106
10.	Ocena oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji	107
IV.	ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU	107
1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014 – 2020	107

2.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020.....	110
3.	Fundusz Termomodernizacji i Remontów.....	111
4.	Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020	111
5.	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020	112

I. WPROWADZENIE

1. Wstęp

Przemiany społeczno - gospodarcze na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat ukazały niekorzystne zjawiska i procesy na obszarach miejskich. Jednymi z obserwowanych procesów demograficznych i przestrzennych jest niekontrolowane rozpraszanie zabudowy miejskiej czy wzrost indywidualnego transportu samochodowego. Dlatego zgodnie z tendencjami europejskimi promuje się powrót do miast – niskoemisyjnych i przyjaznych. Sprzyja temu wzmacnianie funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i kulturalnych. W ostatnich latach przykłada się większe znaczenie rewitalizacji- jest ona uwzględniana w dokumentach rządowych wyznaczających kierunki rozwoju kraju a mianowicie w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 czy Strategii Rozwoju Kraju. Narodowy Plan Rewitalizacji wymaga podejścia kompleksowego do wyprowadzania danego obszaru ze stanu kryzysowego poprzez działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i kulturowej.

Program jest opracowywany i uchwalany przez Radę Miejską w Drezdenku, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2015.2015 ze zm.) oraz na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Warszawa, 3 lipca 2015 r.). Gminy które go uchwalą mają możliwość ubiegania się o wsparcie działań związanych z rewitalizacją. Środki można pozyskać z programów operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Wsparcie uzyskają projekty terenów zdegradowanych, które wynikają ze zintegrowanych programów rewitalizacji społeczno - gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej.

2. Zakres pojęciowy

1. **Rewitalizacja** – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób

zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

2. **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

3. **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
4. **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.
5. **Program rewitalizacji** - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę miejską, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej,
6. **Projekt rewitalizacyjny** - projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

II NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA, POWIATU, GMINY

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drezdenko pozostaje w zgodności z innymi dokumentami dotyczącymi rozwoju tego terenu, aby nie prowadzić działań sprzecznych z ogólnymi kierunkami rozwoju. Wzajemna komplementarność Lokalnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi podniesie efektywność podejmowanych

działań oraz prawdopodobieństwo realizacji. Opracowane działania rewitalizacyjne będą spójne z:

1. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2020

Strategia ta stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa. Określa ona kierunki rozwoju regionalnego, a także wyznacza obszary szczególnej interwencji. Dokument ten zawiera w sobie diagnozę stanu regionu, określa kształt przyszłego rozwoju oraz aspiracje mieszkańców. Strategia ta działać będzie jako plan postępowania władz regionalnych w procesie zarządzania województwem, a także zapoczątkowaniu oraz poszerzaniu mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem terytorialnym, mieszkańcami województwa, a także strefą biznesową. Celem nadrzędnym przyświecającym Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego jest:

**Wykorzystanie potencjałów województwa lubuskiego do wzrostu jakości życia
Dynamizowania konkurencyjnej gospodarki
Zwiększenie spójności regionu oraz efektywnego zarządzania jego rozwojem**

Aby umożliwić wykonanie powyższego celu, przedstawiono poszczególne cele strategiczne, takie jak:

1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna
2. Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna
3. Społeczna i terytorialna spójność regionu
4. Region efektywnie zarządzany

Inwestycje zaplanowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji cechują się wysoką spójnością z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2020 roku. Realizacja inwestycji zaplanowanych w tym danym dokumencie pomoże osiągnąć wyżej wymienione cele strategiczne, ze specjalnym naciskiem na przestrzeń i transport (całościowa przebudowa ulic w centrum miasta i w najbardziej dokuczliwych punktach) oraz społeczeństwo (wszystkie projekty zawarte w dokumencie mają na celu polepszanie jakości życia mieszkańców).

2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego 2014-2020

Zadaniem tego rodzaju dokumentu jest wyrównanie dysproporcji gospodarczych, społecznych i terytorialnych województwa lubuskiego w odniesieniu do pozostałych regionów Wspólnoty Europejskiej. Głównym celem tego dokumentu jest:

Zwiększanie konkurencyjności regionu
Poprawa jakości życia jego mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjałów regionalnych i niwelowanie barier rozwojowych.

Program został podzielony na dziewięć głównych osi priorytetowych:

1. Oś Priorytetowa I. Gospodarka i innowacje
2. Oś Priorytetowa II. Rozwój Cyfrowy
3. Oś Priorytetowa III. Gospodarka niskoemisyjna
4. Oś Priorytetowa IV. Środowisko i kultura
5. Oś Priorytetowa V. Transport
6. Oś Priorytetowa VI. Regionalny rynek pracy
7. Oś Priorytetowa VII. Równowaga społeczna
8. Oś Priorytetowa VIII. Nowoczesna edukacja
9. Oś Priorytetowa IX. Infrastruktura społeczna
10. Oś Priorytetowa X. Pomoc techniczna

Założenia danego dokumentu są również zgodne z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego 2014-2020. Lokalny Program Rewitalizacji przygotowano tak, by wykorzystać największe wartości gminy Drezdenko, które zawarte są w Osi Priorytetowej IV - walory naturalne i kulturowe regionu. W ramach Osi Priorytetowej V w obu dokumentach będzie realizowana kompleksowa przebudowa ciągów komunikacyjnych w gminie Drezdenko. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej biednej części społeczności na obszarach zarówno miejskich jak i wiejskich, są zgodne z ideą realizacji warunków Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Drezdenko na lata 2016-2022.

3. Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Strzelecko - Drezdeneckiego na lata 2016 – 2020

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem przedstawiającym ogólnie problemy społeczne występujące w powiecie i sposoby ich rozwiązywania, a poszczególne działania zmierzające do rozwiązania konkretnych problemów będą opracowywane w programach.

Cele główne i operacyjne, zawarte w dokumencie, przedstawiają się następująco:

CEL GŁÓWNY - 1. ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZINY

Cele operacyjne:

- 1.1 Stworzenie systemu promowania prawidłowego funkcjonowania rodziny
- 1.2 Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji
- 1.3 Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie
- 1.4 Wspieranie działań na rzecz poprawy ekonomiczno – bytowej rodziny

CEL GŁÓWNY - 2. KREOWANIE ZATRUDNIENIA I PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU BEZROBOCIA

Cele operacyjne:

- 2.1 Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy
- 2.2 Wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy
- 2.3 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych ze środków PFRON

2.4 Współpraca z jednostkami sektora publicznego w Powiecie Strzelecko – Drezdeneckim

CEL GŁÓWNY - 3. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Cele operacyjne:

- 3.1 Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego
- 3.2 Budowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień
- 3.3 Współpraca w tworzeniu spójnego systemu wsparcia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze
- 3.4 Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
- 3.5 Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu
- 3.6 Przeciwdziałanie przemocy rodzinie

CEL GŁÓWNY - 4. SATYSFAKCJONUJĄCA JAKOŚĆ ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SENIORÓW

Cele operacyjne:

- 4.1 Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej na problemy osób niepełnosprawnych i starszych
- 4.2 Wyrównywanie szans w dostępie do edukacji osób niepełnosprawnych
- 4.3 Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym i starszym w społeczności lokalnej

4.4 Rozwijanie zróżnicowanych form rehabilitacji i zatrudnienia osób niepełnosprawnych i starszych

4.5 Zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym i przeciwdziałanie stosowanym przeciw nim nadużyciom

4.6 Zabezpieczenie infrastruktury społecznej adekwatnej do zadań i problemów społecznych

CEL GŁÓWNY - 5. WYSOKI POZIOM EDUKACJI

Cele operacyjne:

5.1 Rozwój nowoczesnego szkolnictwa w powiecie

5.2 Zapewnienie wsparcia uczniom w szkołach powiatu strzelecko – drezdeneckiego

5.3 Wspieranie systemu doskonalenia nauczycieli

4. Strategia Rozwoju Gminy Drezenko na lata 2014 - 2020

Strategia rozwoju jest dokumentem wyznaczającym najistotniejsze kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola operacyjne, jak również wskazuje otwarte kierunki działania.

Opracowane działania rewitalizacyjne będą spójne z trzema poniższymi obszarami strategicznymi:

Obszar strategiczny nr 1. Spójność społeczna

Celem obszaru strategicznego nr 1. – Spójność społeczna jest podniesienie poziomu dostępności i jakości usług edukacyjnych, zdrowotnych i włączenia społecznego oraz zwiększenie poziomu partycypacji i zaangażowania społecznego.

Pole operacyjne nr 1.1. – Edukacja

Pole operacyjne nr 1.2. – Włączenie społeczne i zdrowotne

Pole operacyjne nr 1.3. – Społeczeństwo obywatelskie

Pole operacyjne nr 1.4. – Usługi czasu wolnego

Pole operacyjne nr 1.5. – Społeczeństwo informacyjne

Obszar strategiczny nr 2. Ochrona środowiska i spójność techniczna

Celem obszaru strategicznego nr 2. – Ochrona środowiska i spójność techniczna jest zapewnienie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury publicznej i poszanowania środowiska naturalnego.

Pole operacyjne nr 2.1. – Odnawialne źródła energii i niskoemisyjność

Pole operacyjne nr 2.2. – Infrastruktura ochrony środowiska

Pole operacyjne nr 2.3. – Dziedzictwo przyrody

Pole operacyjne nr 2.4. – Estetyka przestrzeni publicznej

Pole operacyjne nr 2.5. – Bezpieczeństwo publiczne

Pole operacyjne nr 2.6. – Infrastruktura drogowa i towarzysząca oraz komunikacja

Pole operacyjne nr 2.7. – Mieszkalnictwo

Obszar strategiczny nr 3. Lokalna gospodarka

Celem obszaru strategicznego nr 3. – Lokalna gospodarka jest wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia oraz innowacyjności w rolnictwie i sektorze MŚP.

Pole operacyjne nr 3.1. – Przedsiębiorczość i rolnictwo

Pole operacyjne nr 3.2. – Zatrudnienie

Pole operacyjne nr 3.3. – Turystyka

5. Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Drezdenko 2009/2010

Podstawowym celem sporządzenia "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drezdenko" jest określenie związków między rozwojem przestrzennym gminy, a podstawami jej rozwoju społeczno - gospodarczego.

Projekt zmiany studium wyznacza nową przestrzeń rozwojową miasta i gminy z uwzględnieniem jej dynamicznego rozwoju, oraz otwarcia na zewnętrzne zapotrzebowania programowe i funkcjonalne.

Podstawowymi zadaniami "Studium..." są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji miasta, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jego rozwojem,
- sformułowanie zasad polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy,
- stworzenie podstawy merytorycznej i prawnej do koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- promocja rozwoju miasta i gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drezdenko wskazuje m.in. poniższy obszar Miasta Drezdenka, jako wymagający działań naprawczych:

„Istniejąca zabudowa Nowego Drezdenka i Starego Miasta jest w dużym stopniu zdekapitalizowana i wymaga znacznych nakładów na kapitalne remonty, które najlepiej byłoby przeprowadzać z jednoczesną modernizacją funkcji lub wprowadzania nowych, bardziej efektywnych sposobów wykorzystania substancji kubaturowej i terenów. Trzeba tutaj zaznaczyć, że inwestowanie na nowych terenach rozwojowych miasta wymaga znacznie wyższych nakładów skierowanych na uzbrojenie terenów, ich skomunikowanie i wprowadzenie nowych funkcji. Zatem przebudowa istniejącej substancji powiązana z działaniami rewitalizacyjnymi da w krótszym czasie bardziej wymierne efekty oraz zwiększy i przyspieszy rentowność wprowadzanych nakładów.”

6. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drezdenko na lata 2014-2020

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Gmina Drezdenko dąży do zapewnienia swoim mieszkańcom dobrostanu oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez solidaryzm i subsydiarność realizowanych działań.

CEL STRATEGICZNY 1. – Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów.

CEL STRATEGICZNY 2. – Redukowanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego.

CEL STRATEGICZNY 3. – Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.

CEL STRATEGICZNY 4. – Budowa zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych

CEL STRATEGICZNY 5. – Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

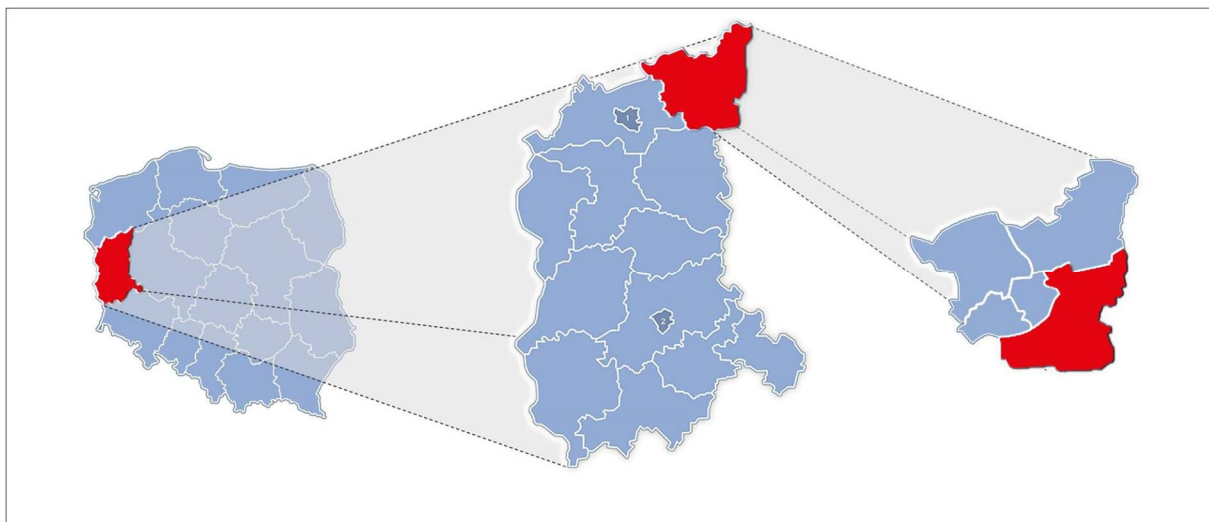
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY DREZDENKO

1. Strefa zagospodarowania przestrzennego

1.1. Położenie

Gmina Drezdenko leży w północno - wschodniej części województwa lubuskiego, w powiecie Strzelecko-Drezdeneckim, na skraju Puszczy Drawskiej i Noteckiej. Od wschodu sąsiaduje z gminą Krzyż, która położona jest w województwie wielkopolskim. Prócz tego graniczy z gminami: Dobiegniew, Drawsko, Międzychód, Santok, Sieraków, Skwierzyna, Stare Kurowo oraz Zwierzyn. Według danych z Urzędu Miejskiego w Drezdenku powierzchnia gminy wynosi 399,9 km². Jest jedną z największych gmin pod względem

powierzchni w województwie lubuskim, a pierwszą w województwie gorzowskim. Zgodnie z danymi GUS liczba ludności wynosi 17 511 osób (stan na dzień 31.12.2015r.). Siedziba gminy usytuowana jest w mieście Drezdenko. Gmina Drezdenko obejmuje administracyjnie miasto i 26 sołectw oraz 48 miejscowości (wsie i osady).

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Drezdenko na tle kraju, województwa, powiatu

Źródło: Opracowanie własne

Większa część gminy rozciąga się w poprzek Pradoliny Noteci, zajmując środkową część Kotliny Gorzowskiej, pozostały teren wkracza na wschodnią część Pojezierza Myśliborskiego. Lasy Puszczy Drawskiej i Noteckiej tworzą aż 75% jej powierzchni, a liczne jeziora i inne baseny wodne zajmują powierzchnię 780 ha. Miasto i gmina Drezdenko położone są na obrzeżu dwóch wielkich krain: Wielkopolski i Pomorza. Lesistość tych obszarów przekracza 70%. Drezdenko położone jest w Pradolinie Toruńsko-Eberswaldzkiej. W kierunku wschodnim i zachodnim na całym terenie gminy rozciągają się łąki i pola urozmaicone zakolami Noteci. Od strony północnej rozciąga się silnie sfałdowany, morenowy obszar Puszczy Drawskiej. W głębi lasów znajdują się jeziora Łubówko, rynnowe - Łubowo. Na wschód od jezior granicę stanowi rzeka Drawa. Część południowa gminy Drezdenko - międzyrzecze Warciańsko-Noteckie - to bory Puszczy Noteckiej (jeden z największych w Polsce kompleksów wydmy śródlądowych).

Głównymi szlakami drogowymi w gminie są drogi wojewódzkie, takie jak:

- Droga wojewódzka nr 158 łącząca Drezdenko z Gorzowem Wielkopolskim
- Droga wojewódzka nr 160 będąca połączeniem ze Słupskiem, Koszalinem, Gdańskiem oraz Poznaniem.

Istnieje również żeglowna rzeka Noteć, która łączy Drezdenko poprzez Kanał Bydgoski z Wisłą, a także poprzez Wartę z Odrą.

1.2. Ludność

Liczba ludności dla danej gminy została przedstawiona w tabeli 1.

Tabela 1 Ludność gminy Drezdenko w latach 2011-2014 (stan na 31.XII.2014r.)

Jednostka	Liczba mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	2014
obszar wiejski	7 041	7 054	7 146	7 132	7 123
miasto Drezdenko	10 554	10 565	10 491	10 447	10 388
Gmina Drezdenko	17 595	17 619	17 637	17 579	17 511

Źródło: GUS- Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. liczba kobiet wynosiła 8857, a mężczyzn 8654. Na 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosi 44 osób/km². Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców był w 2013r. ujemny i wynosił - 3,3.

Sytuacja demograficzna miasta i gminy Drezdenko wydaje się w przyszłości być stabilna:

- nie należy oczekiwać znacznego wzrostu ludności,
- nie należy oczekiwać znacznej migracji

1.3. Użytkowanie terenu

Gmina Drezdenko ma charakter rolno-leśny. Charakterystyka zagospodarowania obszaru znajduje się w tabeli 2.

Tabela 2. Użytkowanie terenu na obszarze gminy Drezdenko (stan na 31.XII.2014r.)

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania gruntów		
powierzchnia ogółem	ha	39991
powierzchnia lądowa	ha	39011
grunty pod wodami razem	ha	980
grunty pod wodami - powierzchniowymi płynącymi	ha	931
grunty pod wodami – powierzchniowymi stojącymi	ha	49
użytki rolne razem	ha	10076

użytki rolne - grunty orne	ha	4079
użytki rolne – sady	ha	43
użytki rolne - łąki trwałe	ha	4406
użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	1028
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	296
użytki rolne - grunty pod stawami	ha	88
użytki rolne - grunty pod rowami	ha	136
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	ha	27062
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – lasy	ha	26874
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – grunty zadrzewione i zakrzewione	ha	188
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	ha	1182
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	ha	165
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	ha	82
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	ha	44
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	ha	56
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	ha	605
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – kolejowe	ha	157
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	ha	15
użytki ekologiczne	ha	115
nieużytki	ha	524
tereny różne	ha	52

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z tabeli wynika, że największą powierzchnię zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, które stanowią 68% ogólnej powierzchni całej gminy. Użytki rolne szacuje się na poziomie 25% całej powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane oraz grunty pod wodami stanowią zaledwie po 3% powierzchni ogólnej.

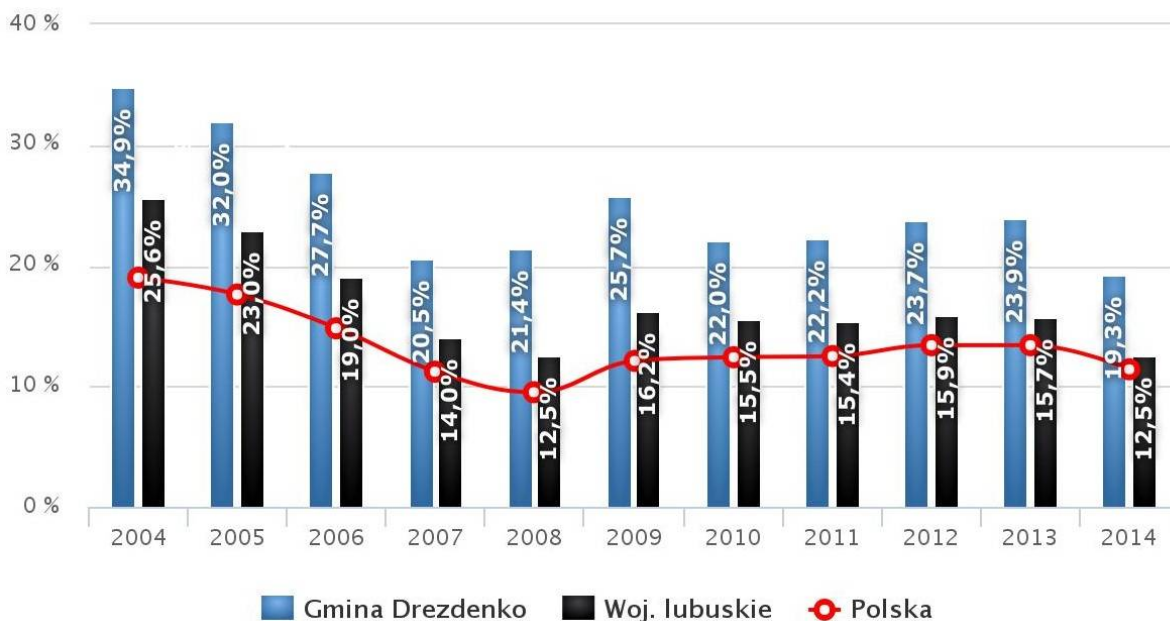
1.4. Rolnictwo

Na obszarze gminy Drezdenko rolnictwo stanowi istotną gałąź gospodarki. Powierzchnia gruntów rolnych szacowana jest na ok. 10 076 ha, z czego 4 079 ha to grunty orne, zaś łąki zajmują powierzchnię 4 406 ha. Spośród wszystkich zbóż zdecydowanie przeważa uprawa zbóż, mniejsze znaczenie ma uprawa roślin strączkowych przemysłowych i rzepaku.

1.5. Rynek pracy

Ze względu na wysoką stopę bezrobocia (19,3% - 22,8% wśród kobiet i 16,3% wśród mężczyzn, stan na rok 2014) województwo lubuskie należy do regionów o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. W gminie Drezdenko na 1000 mieszkańców pracuje 185 osób (45,2% stanowią kobiety, zaś 54,8% mężczyźni). Stopa bezrobocia na przestrzeni kilku lat została przedstawiona na wykresie 1.

Według danych z Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich w gminie Drezdenko na koniec 2015 roku liczba bezrobotnych wynosiła 579 osób.

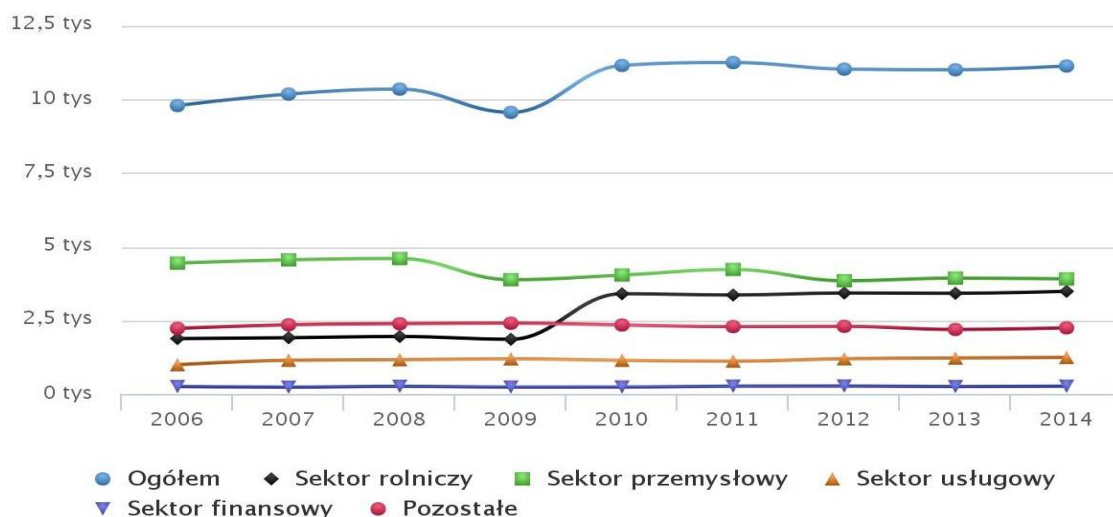
Wykres 1 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie w latach 2004-2014

Źródło: GUS

Ludność aktywna zawodowo:

- w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) - 31,3%,

- w przemyśle i budownictwie - 35,1%,
- w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) - 11,1%,
- w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) - 2,4%.

Wykres 2 Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Drezdenko

Źródło: GUS

1.6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Gmina Drezdenko stanowi lokalny ośrodek przemysłowy, jak i administracyjny. Do funkcji gminy należą:

- mieszkaniowa,
- turystyczna,
- rolnicza,
- transport,
- rzemiosło,
- przemysł tworzyw sztucznych, drzewny, maszynowy.

1.7. Struktura komunikacyjna

Tabela 3 przedstawia rodzaj nawierzchni oraz długość dróg zlokalizowanych w gminie Drezdenko.

Tabela 3 Drogi gminy Drezdenko

Drogi Gminne	Poza granicami administracyjnymi miasta (w km)	W granicach administracyjnych miasta (w km)
Twarde:	70,443	180878
ulepszone:	41,82	14,523
bitumiczna	29,48	9,549
betonowa	0,34	0,72
Kostka	12,00	4,254
nieulepszona	28,623	4,355
brukowcowi	18,00	3,992
tluczniowa	10,623	0,363

Źródło: Urząd Miejski w Drezdenku

Drogi leżące w gminie i mieście Drezdenko:

- DW nr 154 Łęgowo – Przynotecko – Trzebicz
- DW nr 156 Lipiany – Barlinek – Strzelce Krajeńskie – Zwierzyn – Klesno
- DW nr 157 Zwierzyn – Goszczanowo
- DW nr 158 Gorzów Wlkp. – Santok – Drezdenko
- DW nr 160 Suchań – Piasecznik – Choszczno – Drezdenko – Międzychód – Gorzyń – Lewice Miedzichowo
- DW nr 161 Dobiegniew – Podlesiec – Przeborowo
- DW nr 164 Podlesiec – Zagórze – Drezdenko
- DW nr 170 Przeborowo – Drawiny – Nowe Bielice
- DW nr 174 Nowe Drezdenko – Kosin – Stare Bielice – Nowe Bielice – Krzyż – Lubcz Mały – Wieleń Północny – Nowe Dwory – Gajewo – Kuźnica Czarnkowska
- DW nr 176 Niegosław – Karwin – granica województwa wielkopolskiego
- DW nr 181 Drezdenko – Wieleń – Czarnków

Drogi powiatowe:

- 1362 F Gościm – Lubiatów – Sowia Góra
- 1363 F Gościm – Rąpin - Marzenin

Położenie tranzytowe:

- Zachód - wschód – Paryż – Berlin – Warszawa – linia kolejowa i drogowa
- Północ – południe – kraje skandynawskie – Świnoujście – Szczecin – Kostrzyn – Zielona Góra - Praga i kraje bałkańskie oraz Adriatyk – jest to linia kolejowa oraz droga E 65.

Jeżeli chodzi o transport wodny, to wykorzystywana jest Odra, Warta oraz Noteć.

1.8. Infrastruktura techniczna

Tabela 4. przedstawia liczbę przystanków komunikacji miejskiej na obszarze miasta Drezdenko oraz w sołectwach pod koniec 2015 r. (dane otrzymane z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

Tabela 4 Ilość przystanków komunikacji miejskiej w 2015 r.

Ilość przystanków komunikacji miejskiej w Gminie Drezdenko	
obszar wiejski	40
miasto Drezdenko	6
gmina Drezdenko	46

Źródło: Urząd Miejski w Drezdenku

1.8.1. Wodociągi i kanalizacje

Według danych zaczerpniętych z GUS aktualny stan długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie Drezdenko

Rodzaj sieci	Długość sieci [km]	Liczba przyłączy [szt.]	Liczba osób korzystających z sieci [os.]
Wodociągowa	94,1	2 389	14 915
Kanalizacyjna	69,3	1 103	10 883

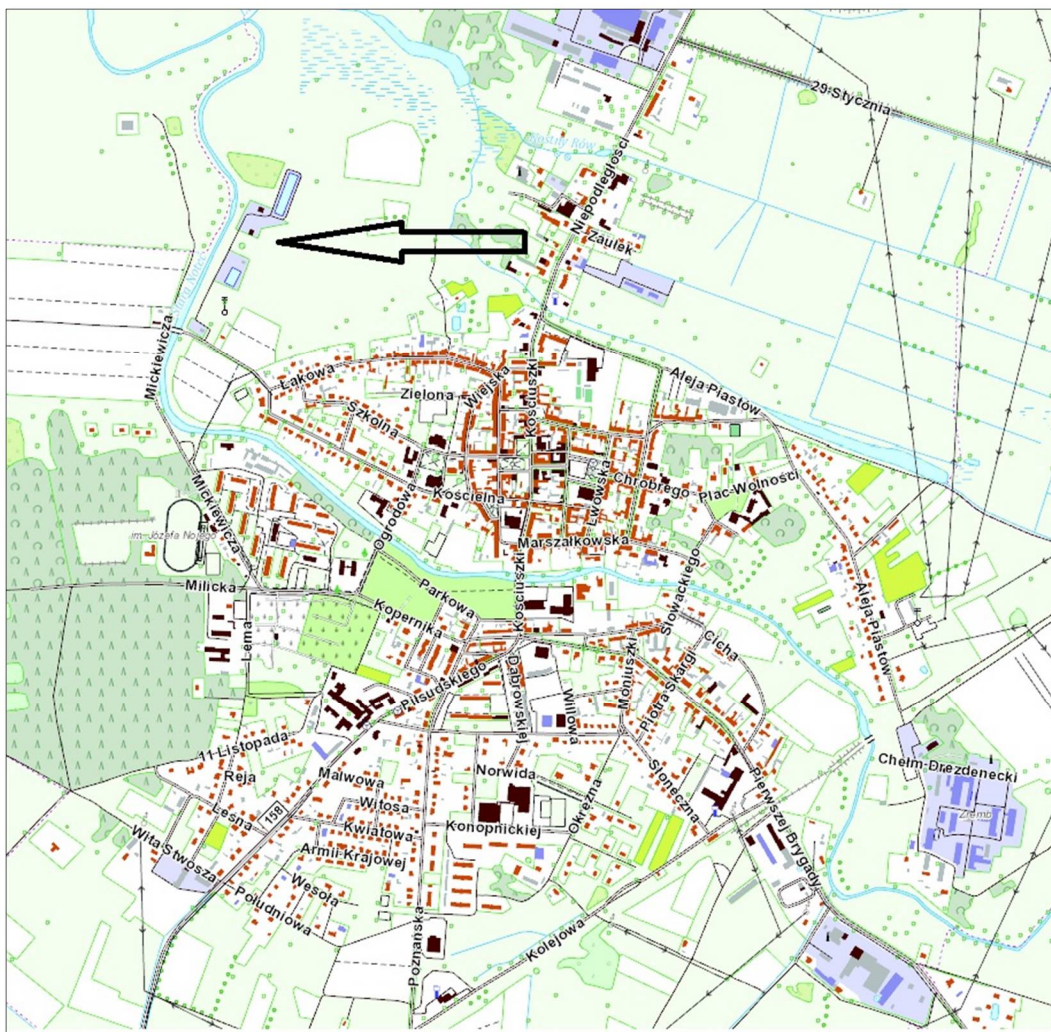
Źródło: GUS

W powyższej tabeli widać, że sieć kanalizacyjna jest słabiej rozwinięta niż sieć wodociągowa. Według podziału administracyjnego na teren wiejski i miejski gminy, aż 97,2% mieszkańców miasta Drezdenko korzysta z sieci wodociągowej (56% korzystających z danej sieci na terenie wiejskim). Cała infrastruktura powstała przed 2002 rokiem, rury wykonywane są ze stali, żeliwa, zaś odcinki powstałe po 2002 roku wykonane są z PE w systemie VAVIN.

Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości następuje z ujęć w:

- Radowie,
- Drawinach,
- Lubiatowie,
- Modropole,
- Starych Bielicach.

Ścieki z całej gminy zbierane są z sieci kanalizacyjnej i doprowadzane do oczyszczalni ścieków w Drezdenku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o aktualnym przepływie ok. 1750 m³ na dobę (projektowany 5600 m³ na dobę). Ścieki oczyszczone doprowadzane są do Starej Noteci.

Rysunek 2 Lokalizacja oczyszczalni ścieków na tle miasta Drezdenko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zasięgniętych danych z GEOPORTAL

1.8.2. Energetyka i ciepłownictwo

Na obszarze całej gminy znajdują się pojedyncze sztuczne oraz liniowe źródła pól elektromagnetycznych wraz ze stacjami. Elementami sieci energetycznej występującymi na terenie gminy są:

- stacje transformatorowe SN 15/0,4 kV (kilowoltów),
- linia elektroenergetyczne 220kV,
- cywilne stacje radiowe CB o mocy około 10 W (watów),
- urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia i zakładów przemysłowych.

1.8.3. Gospodarka Odpadami

W związku z obowiązkiem utrzymania czystości i porządku gmina jest zobowiązana zorganizować odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców gminy. Mieszkańcy zaś mają obowiązek uiszczania opłaty za tego typu usługę. Za prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów będą niższe ceny. Na terenie gminy Drezdenko występuje podział selektywnej zbiórki odpadów:

- w zabudowie jednorodzinnej - „u źródła” tj. na posesji, przy wykorzystaniu worków lub pojemników. W worki bezpłatnie zaopatruje firma zajmująca się odbiorem odpadów komunalnych,
- w zabudowie wielorodzinnej – odpady odbierane będą przez przedsiębiorcę z zabezpieczonych pomieszczeń lub pojemników zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie budynków. Właściciel nieruchomości wielorodzinnej (wspólnota mieszkaniowa) we własnym zakresie ustali sposób zbierania odpadów przez poszczególne gospodarstwa domowe, w worki lub wspólne pojemniki.

1.9. Obiekty i granice strefy konserwatorskiej

W dniu 31.01.1975 roku Wojewódzki Konserwator Zabytków z Zielonej Góry zdecydował o dokonaniu wpisu do rejestru zabytków pod nr 2182. Ochronie podlegał teren wyznaczony zewnętrzną zabudową ulic: Poniatowskiego, Kościuszki, Wiejskiej, Marszałkowskiej, Żeromskiego, Chrobrego i obejmujący Plac Wolności. Ochronie jest poddany układ planistyczny z nawierzchnią, zabytki architektury i budownictwa wraz z zewnętrzną stolarką okienną i drzwiową, pokryciem dachowym, detalami architektonicznymi i rzeźbiarskimi, zieleń zorganizowana, inne zabytkowe elementy zagospodarowania.

1.10. Systemy oraz uwarunkowania przyrodnicze

1.10.1. Struktura gruntów

Klasy gleb na terenie gminy:

- Gleby klasy V i VI stanowią ponad 52% powierzchni całej gminy,
- Gleby klasy IV a-b to 43,55% powierzchni gminy,
- Gleby klasy III stanowią zaledwie 4,2% powierzchni gminy i są najwyższą klasą gleby, które znajdują się na jej terenie.

1.10.2. Zasoby wodne

Wody podziemne

Wody podziemne występują w gminie Drezdenko w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych co ma związek z występowaniem na terenie gminy Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Wody te są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze w gminie. Zasoby tych wód zaspakajają w całości zapotrzebowanie na wodę wszystkich odbiorców na terenie gminy.

Zbiornik Wód Poziemnych Nr 138 o nazwie Pradolina Toruń – Eberswalde (Noteć) o powierzchni 2100 km² o średniej głębokości ujęcia do 30 m, natomiast zasoby dyspozycyjne oszacowano na 400 tys. m³/d.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadził monitoring diagnostyczny wód podziemnych na terenie gminy Drezdenko tylko w m. Gościm (punkt nr 2023). Ostatnie dostępne dane wykazały w 2013 roku III klasę jakości.

Według badań Sanepidu ujęcia wody zlokalizowane na terenie gminy Drezdenko gwarantują wodę zdatną do spożycia dla ludzi. W przypadku braku dostępu do wodociągu gminnego większość mieszkańców korzysta z ujęć wody – studni, gdzie woda okresowo jest niskiej jakości i powinna być uzdatniana.

Wody powierzchniowe

Gmina leży w dorzeczu rzeki Noteć. System wód powierzchniowych tworzą tu - oprócz koryt głównych rzek - liczne drobniejsze dopływy, starorzecza, jeziora, oczka wodne i tereny podmokłe. Na terenie gminy Drezdenko występuje 21 jezior o łącznej powierzchni 808,53 ha.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze przeprowadził ocenę stanu wód powierzchniowych na terenie województwa lubuskiego (rok 2013). Badanie to dotyczyło cieków wodnych takich jak: rzeki i jeziora. W gminie Drezdenko zbadano wody rzek Miały i Starej Noteci. Jeżeli chodzi o Miały stan/potencjał ekologiczny w ppk monitoringu obszarów chronionych był dobry, w przypadku Starej Noteci umiarkowany. Pomiary wykazały, iż wody rzeczne na terenie jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach gminy są zeutrofizowane. Wskaźnikami znaczącymi były głównie związki azotu i fosforu. Stan jezior badanych w ramach Systemu Oceny Jakości Jezior zlokalizowanych w granicach gminy Drezdenko (j. Lubiewo, j. Solecko) był poniżej dobrego lub zły, w zakresie stanu chemicznego, jak i ekologicznego.

1.10.3. Przyroda

Podstawowy zrąb flory roślin naczyniowych stanowią na przykład drzewa lasotwórcze: grab, dąb bezszypułkowy i szypułkowy, jesion, klon zwyczajny, lipa drobnolistna, buk zwyczajny oraz rzadki cis pospolity. Tutaj znajdują się również pospolite rośliny runa leśnego jak: zawilec gajowy, gwiazdnica wielokwiatowa, szczyr trwały, tuszyca palczasta. Działania człowieka spowodowały wiele antropogenicznych przeistoczeń szaty roślinnej, a tym samym ograniczenia terenowe dla świata zwierzęcego, ubożenie składu gatunkowego lasów.

Na terenie gminy Drezdenko wyróżnić można również roślinność nieleśną, taką jak śródpolne nasadzenia drzew (w tym nasadzenia w pasach zieleni). Nasadzenia tego typu znajdują się głównie wzdłuż dróg, a także w strefie cieków i oczek wodnych, rowów oraz miedz. Nasadzenia te pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, ożywiają krajobraz gminy, podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe oraz spełniają na obszarach użytkowanych rolniczo funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi i stepowaniem. Ponadto, regulują one stosunki wodne i przekształcają lokalny agroklimat. Istniejące

zadrzewienia i zakrzaczenia powinny podlegać regularnym pracom pielęgnacyjnym i renowacji oraz w razie konieczności rozbudowie.

Lasy należące do terenów gminy Drezdenko są objęte zarządem Nadleśnictwa Smolarz oraz Nadleśnictwa Karwin. Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej lasy Gminy Drezdenko położone są w III Krainie Wielkopolsko – Pomorskiej, Dzielnicy Kotliny Gorzowskiej, Mezuregionu Puszczy Noteckiej, Równiny Drawskiej i Pojezierza Dobiegniewskiego

Na terenie gminy prowadzona jest właściwa gospodarka leśna, która pozwala lasom istniejącym na spełnianie (w sposób naturalny lub też w wyniku działalności człowieka) różnych funkcji. Funkcjami tymi są: produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu prowadzą do uzyskiwania dochodów. Polega to na zdolności do produkcji biomasy i stałego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu. Funkcje pozaprodukcyjne dzielą się na: funkcje ekologiczne (ochronne) oraz funkcje społeczne. Funkcje ekologiczne polegają między innymi na korzystnym wpływie lasów na kształtowanie klimatu, skład atmosfery, regulację obiegu wody w środowisku naturalnym, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowanie potencjału biologicznego gatunków i ekosystemów, a także różnorodności krajobrazu. Zaś jeśli chodzi o funkcje społeczne lasu, to kształtują korzystne warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa, zapewniają rozwój kultury, nauki i edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Do zagrożeń oddziałujących na lasy na terenie gminy Drezdenko należą:

- zagrożenia pożarowe,
- zanieczyszczenia powietrza,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych,
- presja turystyczna.

W mniejszym stopniu, potencjalne zagrożenie stanowią również:

- szkody powodowane przez owady,
- szkody powodowane przez patogeniczne grzyby,
- szkody powodowane przez zwierzęta łowne.

Lasy gminy Drezdenko, zakwalifikowane zostały do zerowej strefy zagrożeń przemysłowych. Lasy te są narażone na występowanie pożarów - II kategoria zagrożenia pożarowego. Zagrożenie to spowodowane jest z bytowaniem w nim ludzi oraz z wypalaniem łąk i pastwisk. W związku z zapewnieniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych prowadzone są następujące działania:

- utrzymywanie pasów przeciwpożarowych wzdłuż głównych dróg i torów kolejowych,
- porządkowanie terenów leśnych wzdłuż szlaków komunikacyjnych,
- utrzymywanie punktów czerpania wody do celów gaśniczych,
- oznakowanie zagrożonych drzewostanów tablicami ostrzegawczymi i informacyjnymi,
- patrolowanie lasów przez Straż Leśną,
- wprowadzanie okresowych zakazów wstępu na tereny leśne.

Istotne znaczenie ma ochrona upraw drzew iglastych (sosna, świerk) przed ryjkowcami, a szczególnie szeliniakiem sosnowcem. Stosowane są różne metody:

- mechaniczne, np. okopanie uprawy rowkiem izolacyjnym, wykopanie na takiej uprawie dołków chwytnych, do których dodatkowo wkładane są środki wabiące, a zwabione tam szkodniki są niszczone,
- chemicznie – uprawę trzeba opryskać roztworem insektycydu. w uprawach i młodnikach iglastych pewne zagrożenie stwarza smolik znaczony. Ograniczenie jego liczebności polega na usuwaniu i niszczeniu zasiedlonych drzewek.

Ptaki pomagają w walce z nadmiernym rozmnożeniem się szkodliwych owadów. Aby poprawić ich warunki bytowania, wywieszane są w lasach budki lęgowe.

Duże znaczenie mają szkody powodowane przez zwierzynę leśną (jeleń, sarna, łoś, dzik), którym zapobiega się przez grodzenie, smarowanie repelentami, zabezpieczanie plastikowymi tubami oraz palikowanie cennych gatunków, a w młodnikach głównie przez zabezpieczanie sosny osłonkami plastikowymi.

W całej gminie Drezdenko, wg danych za 2014 rok, znajduje się 26 881,06 ha lasów, w tym 26721,27ha to lasy Skarbu Państwa, a 159,79ha prywatne. Wskaźnik lesistości jest bardzo wysoki - wynosi 65,1% i wzrósł on od 2013r. o 0,05%.

1.10.4. Powietrze atmosferyczne

Tabela 6 i 7 przedstawia badanie jakości powietrza powiatu strzelecko-drezdeneckiego przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2013 roku.

Tabela 6 Klasyfikacja stref zanieczyszczeń wg kryteriów ochrony zdrowia

Powiat	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy							Klasa ogólna strefy
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	
strzelecko-drezdenecki	A	A	C	A	A	A	A	A

Źródło: WIOŚ Zielona Góra

Tabela 7 Klasyfikacja stref zanieczyszczeń wg kryteriów ochrony roślin

Powiat	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Klasa ogólna strefy
	SO ₂	No _x	O ₃	
strzelecko-drezdenecki	A	A	A	A

Źródło: WIOŚ Zielona Góra

Ogólny stan jakości powietrza na terenie powiatu strzelecko-drezdeneckiego, a tym samym gminy Drezdenko, uznaje się za dobry. Największe skupienie zanieczyszczeń zlokalizowane jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu (drogi wojewódzkie). Jeżeli chodzi o stężenie pyłu zawieszonego wynika z występowania znacznej ilości źródeł niskiej emisji. Stopniowa likwidacja źródeł emisji, poprzez rozbudowę sieci ciepłowniczej lub zmianę nośnika energetycznego (np. węgla słabej jakości na węgiel o lepszych parametrach jakościowych albo gaz), powinna doprowadzić do poprawy jakości powietrza. Parametr ten powinno się regularnie kontrolować. Ze względu na naruszenie rocznych norm parametrów dla stężeń pyłu zawieszonego (PM10) strefa lubuska została zakwalifikowana do opracowania Programu Ochrony Powietrza, który jest regularnie aktualizowany.

Aby utrzymać dobrą jakość powietrza, czy też poprawę jego jakości można uzyskać przez:

- ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii,
- zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne,
- stworzenie warunków rozwoju dla budowy sieci gazowej w gminie,
- likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz),
- poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic

1.10.5. Hałas

Klimat akustyczny to sumaryczny poziom hałasu danego terenu. Zależy on od jego urbanizacji oraz źródła emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg i szyn, który rozprzestrzenia się na oddalone tereny ze względu na obszerność źródeł
- hałasu przemysłowego obejmujący najbliższe sąsiedztwo
- hałasu komunalnego powstający przy obiektach sportu, rekreacji i rozrywki

Hałas jest niedogodnością postrzeganą częściej niż degradacja innych części środowiska. Oddziaływanie to, nie powoduje nieuchronnych zmian w środowisku, lecz jego ograniczanie napotyka wiele problemów i pociąga za sobą koszty (szczególnie hałasów komunikacyjnych). Wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu określa *rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 2014, poz. 112)*. Dokument ten określa rodzaje terenów, dla których ustala się dozwolone poziomy dźwięku w przestrzeni, w zależności od przeznaczenia obszaru. Zróżnicowany są także wartości dozwolone poziomu dźwięku w stosunek do hałasów przemysłowych, komunikacyjnych (drogowe, kolejowe i tramwajowe), lotniczych oraz od linii elektroenergetycznych. Subiektywna wrażliwość na hałas, jest czynnikiem, który wpływa na relacje między warunkami akustycznymi a człowiekiem. Dotyczy ona fizjologicznych predyspozycji odebrania dźwięku, reakcji uczuciowych jak i subiektywnych odczuć. Wśród ludzi pojawiają się ogromne różnice indywidualne dlatego też ocena hałasu zależy od: wieku, wrażliwości, stanu zdrowia, odporności psychicznej i chwilowego nastroju człowieka.

1.10.6. Energia odnawialna

Mówiąc o źródłach odnawialnych, chodzi tu przede wszystkim o energię wodną, wiatrową, geotermalną, promieniowania słonecznego oraz produkcję biomasy. Polska posiada duży potencjał zasobów odnawialnych. Jest on jednak przeróżny w poszczególnych częściach naszego kraju.

Energia słoneczna

Bardzo popularnymi metodami pozyskiwania energii z promieniowania słonecznego są systemy fototermiczne. Są to kolektory słoneczne oraz systemy fotowoltaiczne, przemieniające promieniowanie słoneczne wprost na energię elektryczną. Zasoby te są dostateczne do zaspokojenia wszystkich potrzeb w płaszczyźnie produkcji ciepłej wody użytkowej w okresie letnim i ok. 50/60 % w okresie wiosenno – jesiennym. Energię tą wykorzystuje się w: kolektorach słonecznych, instalacjach fotowoltaicznych, oświetleniu solarnym, sygnalizacji solarnej. Głównymi miejscami użytkowania energii solarnej są przede wszystkim budynki mieszkalne, usługowe, rekreacyjne użyteczności publicznej. Poprawa lokalnych warunków środowiskowych może być spowodowana, poprzez uzyskanie energii z technologii solarnej. Obecne instalacje są nieznaczne i ograniczają się do niedużej liczby nowych domów jednorodzinnych.

Energia wody

Na obszarze gminy Drezdenko nie są usytuowane elektrownie wodne, najbliższa znajduje się w gm. Dobiegniew, na rzece Drawie (EW „Kamienna”).

Energia wiatru

Na obszarze gminy Drezdenko nie wspomniano do tej pory o zainteresowaniu inwestorów w lokowanie farm wiatrowych. Jednak teren powiatu strzelecko-drezdeneckiego

przyporządkowano do II strefy wietrzności, korzystnej z punktu widzenia elektrowni wiatrowych.

Biomasa

Zastosowanie biomasy do celów energetycznych jest bardzo rozpowszechnionym sposobem produkcji czystej energii. Możliwością pozyskiwania biomasy jest uprawa roślin energetycznych na gruntach rolniczych. Do takich roślin należą: plantacje kukurydzy, rzepaku, szybko rosnące uprawy drzew, krzewów i traw.

Z powierzchni 58,1 ha wycinki zieleni urządzonej na terenie powiatu strzelecko – dreźnieckiego, możliwości pozyskania energii wynosi 1,3 TJ (dźuli/rok), natomiast potencjał mocy cieplnej 0,2 MW (megawat). Jeżeli chodzi o słomy z powierzchni 30 238 ha, potencjał energii wyniesie 33,9 TJ/rok, natomiast potencjał mocy cieplnej 5,9 MW. Warunki do wykorzystania energii z biomasy na obszarze powiatu strzelecko – dreźnieckiego, a także gmina Drezdenko, są korzystne. Gmina Drezdenko w bardzo ograniczonym zakresie prowadzi uprawy roślin energetycznych, pomimo możliwości wykorzystania słomy oraz upraw roślin energetycznych.

1.11. Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta

Przestrzenie publiczne tworzą wizytówkę jakichkolwiek miast czy regionów. Ich utrzymanie i zagospodarowanie jest oznaką skuteczności zarządzania budżetem przez władze lokalne. Właściwe zagospodarowanie tych obszarów wpływa korzystnie na jakość życia codziennego mieszkańców, zwiększa uwagę turystów, a także potrafi przyciągnąć ewentualnych inwestorów.

Analizując przestrzenie publiczne w Drezdenku wolno stwierdzić, że gmina efektywnie dba o ich jakość. W roku 2013 dla mieszkańców Lubiatowa, nastąpiło wdrażanie lokalnych strategii rozwoju PROW 2007-2013 w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi”. Inwestycja ta polegała na zagospodarowaniu przestrzeni publicznej na cele rekreacyjne. Zostało utworzone ogólnodostępne miejsce do aktywnego wypoczynku oraz spotkań mieszkańców danej miejscowości. Prace obejmowały wykonanie boiska wielofunkcyjnego, placu zabaw, wiat rekreacyjnych, budynku gospodarczego oraz zagospodarowania terenu działki wraz ze ścieżkami.

Liczne pomniki przyrody na obszarze gminy Drezdenko są pod stałą obserwacją. Przeprowadzane są prace pielęgnacyjne, a także sprawdzany jest stan drzew pomnikowych. O wysokich walorach przyrodniczych świadczą również istniejące rezerваты przyrody.

Stan dróg i chodników na obszarze gminy i miasta jest satysfakcjonujący, niemniej jednak w niektórych miejscach należałoby wykonać prace remontowe czy też przebudowę. Gmina dokonuje modernizacji dróg na obszarze miasta.

1.12. Analiza obszarów rekreacyjno-turystycznych i możliwość rozwoju turystyki

Biorąc pod uwagę bazę turystyczną gminy Drezdenko należy skupić się na obiektach zabytkowych jak i atrakcjach turystycznych, które są dostępne w mieście i na terenie całej gminy. Głównymi walorami turystycznymi są:

- Kompleksy leśne, jeziora, rzeki, czyste i nie skażone środowisko naturalne,
- Urozmaicony i piękny krajobraz,
- Uprzywilejowanie klimatyczne i walory lecznicze
- Zwierzyna leśna i ryby słodkowodne,
- Rezerваты fauny i flory,
- Szlaki wodne (rzeczne).

Tabela 8 przedstawia istniejące obiekty zabytkowe na terenie gminy.

Tabela 8 Obiekty zabytkowe gminy i miasta Drezdenko

Lokalizacja	Obiekt
Grotów	Kościół murowany ewangelicki ob. filialny rzymskokatolicki pw. św. MB Królowej Polski z 1887 roku
Karwin	Kościół szachulcowy ewangelicki ob.. Filialny rzymskokatolicki pw. św. MB Podwyższenia Krzyża Św. z 1711 roku
Lubiatów	Kościół szachulcowy ewangelicki ob.. Filialny rzymskokatolicki pw. św. Józefa z 2 połowy XVIII wieku
Lubiatów	Dzwonnica drewniana z zespołu kościelnego filijnego rzymskokatolickiego z XIX wieku
Lubiewo	Kościół murowany ewangelicki ob. filialny rzymskokatolicki pw. św. MB Szkaplerznej z 1908 roku

Przeborowo	Kościół szachulcowy ewangelicki ob. filialny rzymskokatolicki pw. MB Częstochowskiej z 1763 roku
Przeborowo	Dzwonnica drewniana z zespołu kościelnego filijnego rzymskokatolickiego z XVIII wieku
Rapin	Kościół murowany ewangelicki ob. Parafialny rzymskokatolicki pw. Nawiedzenia NMP z XIX/XX wieku
Trzebicz	Kościół murowany ewangelicki ob. Parafialny rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1879 roku
Drezdenko	Spichlerz murowany - szachulcowy z XVII/XVIII wieku
Drezdenko	Budowla secesyjna z 1886 roku położona przy ul. Kościuszki
Drezdenko	Kościół murowany z 1902 roku pw. Przemienienia Pańskiego
Drezdenko	Kościół murowany z 1914 roku pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
Drezdenko	Kościół murowany z 1898 roku pw. Matki Boskiej Różańcowej
Drezdenko	Zabytkowa zabudowa mieszkaniowa, dawniej Chyża, VIII-IX wieku
Drezdenko	Zespół pałacowo-parkowy z XVIII wieku
Goszczanowiec	Kościół murowany z 1867 roku pw. św. Teresy
Goszczanowo	Kościół murowany z XIX wieku pw. św. Jana Vianey'a
Goszczanówko	Kościół murowany z 1912 roku pw. Jana Chrzciciela
Gościm	Kościół murowany z 1898 roku pw. Niepokalanego poczęcia NMP

Źródło: Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – projekt

Już w powyżej tabeli widać, że gmina Drezdenko jest bogata w obiekty chronione. Na terenie gminy istnieje aż 20 różnorodnych zabytków. Głównymi obiektami są kościoły, występuje również kilka spichlerzy i dzwonnicy, zespół pałacowo-parkowy oraz zabytkowa zabudowa mieszkaniowa.

Część obszaru gminy należy do obszaru chronionego krajobrazu. Są to obszary o wysokich walorach przyrodniczych, z wyeksponowanym krajobrazem i przeróżnych ekosystemach. Wyjątkowo atrakcyjne w kontekście potencjalnego kreowania turystyki masowej oraz wypoczynku. Konkretnie obszary zostały przedstawione w tabeli 14.

Tabela 9 Obszary chronionego krajobrazu w gminie Drezdenko

Lokalizacja	Nazwa obszaru chronionego	Powierzchnia [ha]
-------------	---------------------------	----------------------

gmina Drezdenko	Pojezierze Puszczy Noteckiej	12 000
	Dolina Warty i Dolnej Noteci	6 908
	Puszcza Drawska	9 568

Źródło: RDOŚ Gorzów

1.13. Identyfikacja problemów w sferze zagospodarowania przestrzennego

- Część szlaków komunikacyjnych wymagająca modernizacji i rozbudowy, braki w środkach komunikacyjnych
- Część terenów gminy wymagająca rozbudowy telekomunikacji i Internetu
- Niewykorzystanie potencjału w istniejących zabytkach
- Znikoma ilość miejsc publicznych w celu spotkań towarzyskich
- Znikoma baza hotelowa, gastronomiczna i rekreacyjna
- Niepełne skanalizowanie i zwodociągowanie miasta
- Gminny Ośrodek Kultury wymagający zmodernizowania oraz rozbudowania
- Niedostatecznie rozwinięty monitoring

2. Sfera gospodarcza

2.1. Struktura i trendy podstawowych branż gospodarki na terenie miasta

Tabela 10 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w gminie Drezdenko w latach 2010-2015

Sekcje PKD	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Ogółem</i>	1736	1636	1615	1674	1670	1672
<i>Sekcja A: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo</i>	138	128	138	131	120	121
<i>Sekcja B: górnictwo i wydobywanie</i>	1	1	1	1	1	1
<i>Sekcja C: przetwórstwo przemysłowe</i>	136	134	129	134	133	138

Sekcja D: wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	2	3	3
Sekcja E: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	6	5	5	4	4
Sekcja F: budownictwo	185	178	160	167	163	168
Sekcja G: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	614	548	547	560	547	530
Sekcja H: transport i gospodarka magazynowa	107	101	91	96	101	110
Sekcja I: działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	56	49	50	49	52	52
Sekcja J: Informacja i komunikacja	15	19	14	15	19	18
Sekcja K: działalność finansowa i ubezpieczeniowa	36	32	34	39	36	36
Sekcja L: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	18	18	18	18	17	17
Sekcja M: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66	63	68	73	82	86
Sekcja N: działalność w zakresie usługi administrowania i działalność wspierająca	53	53	46	54	63	61
Sekcja O: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	10	10	10	10	9
Sekcja P: edukacja	36	36	41	46	46	45

Sekcja Q: opieka zdrowotna i pomoc społeczna	130	138	146	149	147	150
Sekcja R: działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	17	18	19	19	21	22
Sekcja S i T: pozostała działalność usługowa; gosp. domowe zatrudniające pracowników; gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	110	103	97	106	105	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS- Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli widać jak zmieniała się liczba podmiotów gospodarczych w przeciągu 6 lat. Możemy zauważyć tendencję spadkową. Najbardziej rozwijającymi dziedzinami są: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja R), edukacja (sekcja P) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M). Duży spadek nastąpił w sekcji F (budownictwo) oraz sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle).

W tabeli 11 zestawiono liczbę podmiotów gospodarczych w 2015 r. z podziałem na miasto Drezdenko i sołectwa gminy Drezdenko (dane otrzymane z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

Tabela 11 Ilość podmiotów gospodarczych w 2015 r.

Ilość podmiotów gospodarczych	
obszar wiejski	354
miasto Drezdenko	726
gmina Drezdenko	1080

Źródło: Urząd Miejski w Drezdenku

2.2. Główni pracodawcy i zatrudnienie

Cała gmina rozwija się pod kątem przemysłu drzewnego, spożywczego, metalowego oraz papierniczego. Największe zakłady przemysłowe to:

- **SMURFIT KAPPA Drezdenko Sp. z o. o.** – jest światowym liderem w produkcji opakowań papierowych
- **VICTAULIC POLSKA Sp. z o. o.** – odlewnia, która świadczy usługi obróbki i montażu na potrzeby klientów zewnętrznych.
- **Holding- Zremb Gorzów S.A. Oddział Meprozet w Drezdenku** - producent konstrukcji stalowych, obróbka skrawaniem.
- **Zakład Budowlany Antczak Sp. j.** – producent materiałów budowlanych oraz wykonywanie usług remontowo-budowlanych
- **Wytwórnia Opakowań „BUD-OPAK” S. j. B. Łagoda, T. Kamiński** – producent opakowań z tektur litych i falistych o różnych konstrukcji z nadrukiem.
- **Zakład Stolarski Drezdenko Józef Grzegorzek** – producent mebli sosnowych
- **Grzegorzek Jan** - producent mebli sosnowych
- **„Sobex” Sobota S. j.** – producent galanterii ogrodowej drewnianej
- **„Gozdrew” Sp. j. T. S. J. Słaby** – tartak w miejscowości Gościm, Ośrodek wypoczynkowy-szkoleniowy w Goszczanowie.

2.3. Kierunki rozwoju gospodarki gminy

Dokumentem określającym kierunki rozwoju gospodarczego gminy jest Strategia Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014-2020. Dokument ten określa cele strategiczne na obszarze lokalnej gospodarki, konieczne do zrównoważonego, stałego oraz wielofunkcyjnego rozwoju gminy. Są nimi:

Proponowane kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Drezdenko na lata 2014-2020:

- Rozwój rolnictwa zamawianego i ekologicznego,
- Wykorzystanie możliwości form wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020,
- Promocja współpracy i współpraca gospodarstw rolnych z instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami naukowo – badawczymi w zakresie innowacji w rolnictwie,
- Nawiązanie współpracy z regionalną, prężnie działającą instytucją otoczenia biznesu, wspierającą rozwój przedsiębiorstw,
- Promocja lokalnej przedsiębiorczości, rolnictwa i lokalnych produktów poprzez udział w targach i misjach gospodarczych regionalnych, krajowych i zagranicznych,
- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, działania na rzecz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy dla osób bezrobotnych i/lub przedsiębiorczych,
- Promocja edukacji zawodowej, rozwój systemu staży i praktyk, wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego, współpraca placówek kształcenia gimnazjalnego i zawodowego z sektorem przedsiębiorstw,

- Wytyczenie i uzbrojenie terenów pod inwestycje,
- Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie opracowania spójnej koncepcji szlaków, tras i ścieżek turystycznych/ rowerowych/ pieszych/ konnych/ wodnych etc. oraz ich wytyczenie/ modernizacja/ uporządkowanie/ oznakowanie, jak również promocja,
- Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej (w tym sportowej),
- Współpraca z sąsiednimi gminami z zakresie tworzenia wspólnej oferty turystycznej w oparciu o tradycję, obyczaje, kulturę, wytwórczość obszarów wiejskich, wydarzenia kulturalne o zasięgu ponadlokalnym, zasoby turystyki aktywnej.

2.4. Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej

- wzrost bezrobocia w całej gminie
- spadek liczby zatrudnionych na całym omawianym terenie
- spadek liczby zatrudnionych w sektorze gastronomii

2.5. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych

W roku 2014 wszystkie wydatki z budżetu gminy Drezdenko równały się 61,8 mln złotych, co w przeliczeniu daje 3,5 tys. złotych na jednego mieszkańca. Nastąpił wzrost wydatków o 21,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Znaczna część budżetu gminy Drezdenko – 33,5% została przeznaczona na oświatę i wychowanie. 20,8% wydatków przeznaczona została na pomoc społeczną zaś na administrację publiczną 10,1%. Wydatki inwestycyjne wynosiły 11,7 mln złotych, co daje 18,9% wydatków ogółem.

Na rok 2014 suma dochodów w gminie Drezdenko równała się 63,9 mln złotych, co daje 3,6 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dochody podobnie jak wydatki wzrosły o 26,4% w porównaniu do roku 2013. Aż połowa profitów pochodzi z dochodów od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek – 48,9%. Pozostała część dochodów pochodzi z różnych rozliczeń (23,1%) oraz z pomocy społecznej (16,2%). Podatek dochodowy od osób fizycznych wzbogacił budżet gminy o 408 złotych na mieszkańca (11,2%), zaś dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych stanowił 47,6 złotych na mieszkańca (1,3%).

3. Strefa społeczna

3.1. Struktura demograficzna

Na dzień 31 grudnia 2014 roku łączna liczba osób posiadających stałe miejsce zamieszkania w gminie Drezdenko wynosiła 17 511. W latach 2010-2012 można zauważyć niewielki coroczny wzrost liczby mieszkańców, wynoszący najwięcej 0,14% w roku 2011. Po roku 2012 nastąpił mocny spadek liczby ludności. Największy spadek nastąpił w roku 2014 i wynosił 0,39 %. Gęstość zaludnienia zmieniła się nieznacznie, w roku 2010 wynosiła 44os./km², zaś w roku 2014- 43,78os./km².

W poniższej tabeli została przedstawiona ludność gminy Drezdenko.

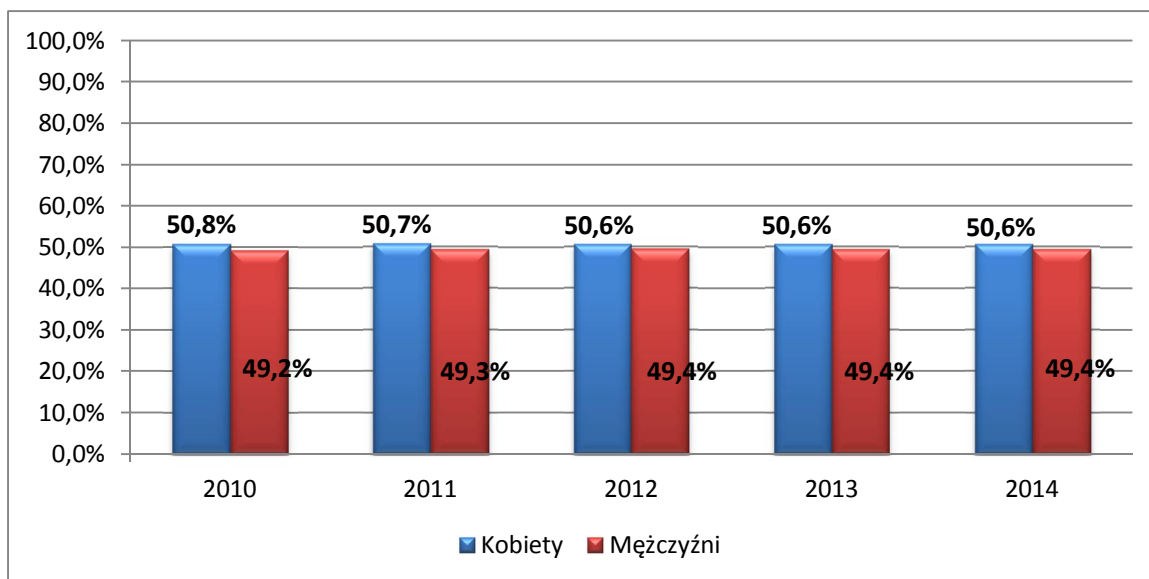
Tabela 12 Ludność posiadająca stałe miejsce zamieszkania w gminie Drezdenko w latach 2010-2014

	Drezdenko miasto	Drezdenko obszar wiejski	Gmina Drezdenko
Ogółem			
2010	10 554	7 041	17 595
2011	10 565	7 054	17 619
2012	10 491	7 146	17 637
2013	10 447	7 132	17 579
2014	10 388	7 123	17 511
Mężczyźni			
2010	5 095	3 571	8 666
2011	5 113	3 577	8 690
2012	5 087	3 633	8 720
2013	5 087	3 636	8 684
2014	5 356	3 622	8 654
Kobiety			
2010	5 459	3 470	8 929
2011	5 452	3 477	8 929
2012	5 404	3 513	8 917
2013	5 399	3 496	8 895

2014	5 356	3 501	8 857
------	-------	-------	-------

Źródło: Bank danych lokalnych

Poniższy wykres przedstawia procentowy udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie ludności gminy Drezdenko.

Wykres 3 Ludność posiadająca stałe miejsce zameldowania w gminie Drezdenko na lata 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych lokalnych

Na rok 2014 r. w gminie Drezdenko ludność w wieku produkcyjnym równała się prawie 63% ogółu ludności. Jeżeli chodzi o osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,2% ogółu liczby ludności, zaś pozostała część należy do grupy osób w wieku poprodukcyjnym - 17,9%.

Tabela 13 Liczba ludności według produkcyjnych grup wieku w latach 2010-2014

	2010		2011		2012		2013		2014	
	ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %
<i>Populacja ogółem</i>										
Ogółem	17 595	100	17 619	100	17 637	100	17 579	100	17 511	100
Mężczyźni	8 666	49,3	8 690	49,3	8 720	49,4	8 684	49,4	8 654	49,4

Kobiety	8 929	50,7	8 929	50,7	8 917	50,6	8 895	50,6	8 857	50,6
<i>Wiek przedprodukcyjny - 14 lat i mniej</i>										
Ogółem	2 876	100	2 861	100	2 894	100	2 890	100	2 858	100
Mężczyźni	1 464	50,9	1 461	51,1	1 479	51,1	1 484	51,3	1 471	51,5
Kobiety	1 412	49,1	1 400	48,9	1 415	48,9	1 406	48,7	1 387	48,5
<i>Wiek produkcyjny: 15-59 lat kobiet, 15-64 lata mężczyzn</i>										
Ogółem	12 048	100	11 967	100	11 832	100	11 664	100	11 514	100
Mężczyźni	6 449	53,5	6 424	53,7	6 374	53,9	6 270	53,8	6 206	53,9
Kobiety	5 599	46,5	5 543	46,3	5 458	46,1	5 394	46,2	5 308	46,1
<i>Wiek poprodukcyjny</i>										
Ogółem	2 671	100	2 791	100	2 911	100	3 025	100	3 139	100
Mężczyźni	753	28,2	805	28,8	867	29,8	930	30,7	977	31,1
Kobiety	1 918	71,8	1 986	71,2	2 044	70,2	2 095	69,3	2 162	68,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych

Liczba gospodarstw domowych gminy Drezdenko przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 14 Liczba gospodarstw domowych w gminie Drezdenko na rok 2014

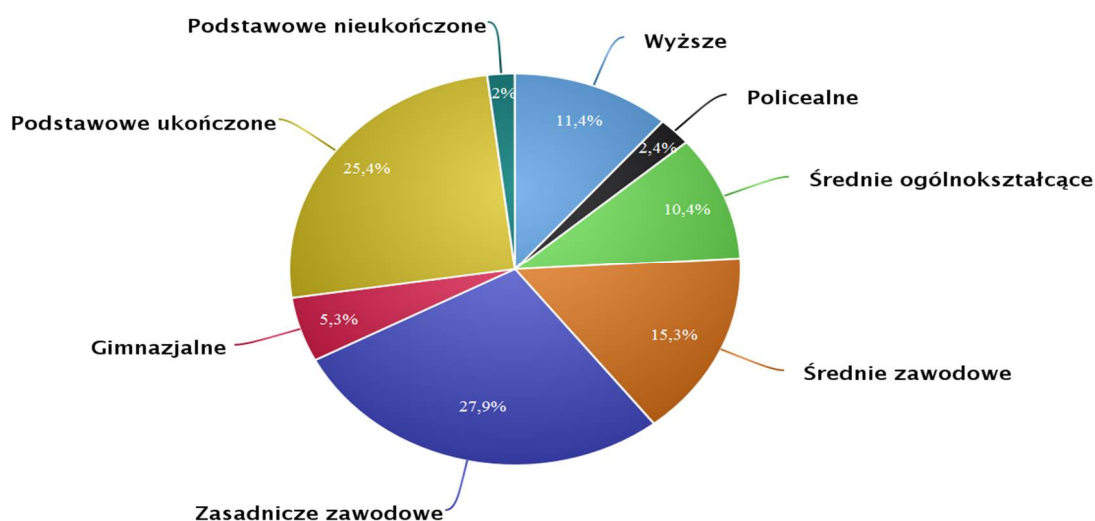
Obszar	Gospodarstwa domowe
woj. lubuskie	144 038
gmina Drezdenko	2 984
Drezdenko - miasto	1 189
Drezdenko - obszar wiejski	1 795

Źródło: GUS- Bank Danych Lokalnych

3.2. Struktura społeczna

3.2.1. Struktura wykształcenia społeczeństwa

W roku 2011 wykonano Narodowy Spis Powszechny, za pomocą którego określono struktury wykształcenia ludności. Najwięcej mieszkańców gminy Drezdenko posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe (27,9%) oraz podstawowe ukończone (25,4%). 15,3% ludności posiadało w tym czasie wykształcenie średnie zawodowe, zaś 11,4% wykształcenie wyższe. Zaledwie 10,4% ludności gminy Drezdenko posiadało co najmniej średnie ogólnokształcące. Wykształcenie policealne posiada 2,4% ogółu ludności, zaś gimnazjalne 5,3%. Istnieje również grupa osób bez wykształcenia i z wykształceniem podstawowym nieukończonym. Ta grupa społeczna jest wrażliwa na negatywne procesy takie jak ubóstwo i wykluczenie, a także trudnością ze znalezieniem pracy.

Wykres 4 Poziom wykształcenia gminy Drezdenko na rok 2011

Źródło: Narodowy Spis Powszechny

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Drezdenko wskazuje na wyższy udział mężczyzn niż kobiet w edukacji na poziomie szkolnictwa średniego zawodowego, zasadniczego zawodowego oraz gimnazjalnego. W pozostałych grupach dominują natomiast kobiety.

Tabela 15 Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Drezdenko wg płci na rok 2011

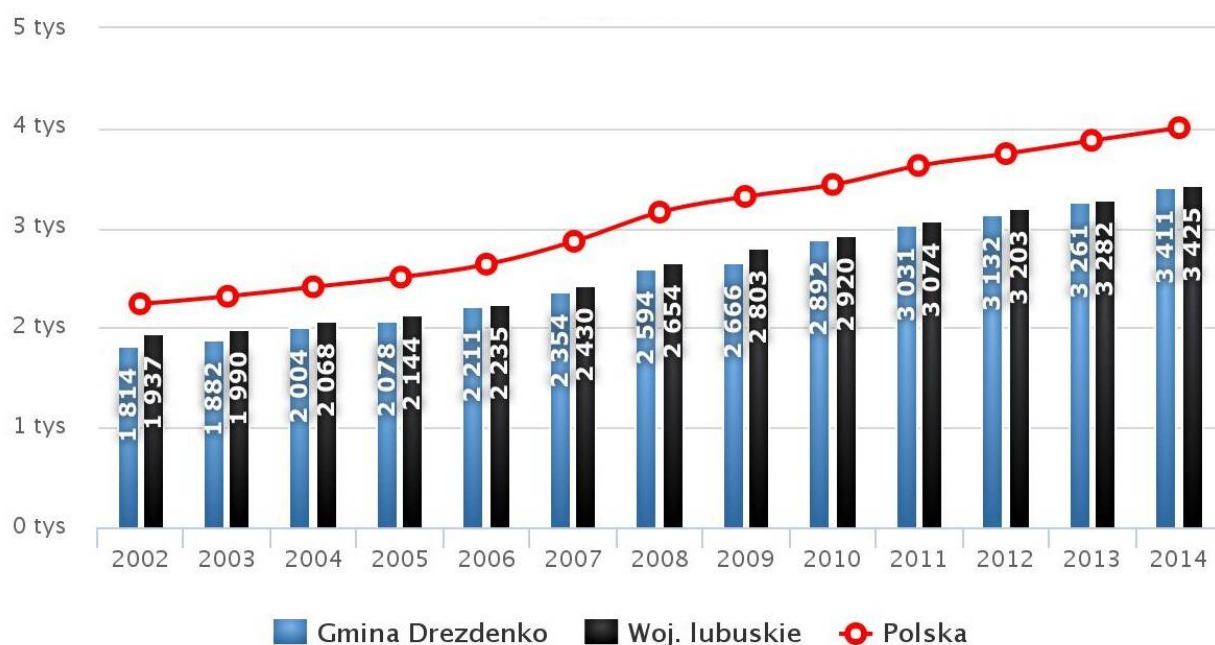
Rodzaj wykształcenia	Mężczyźni		Kobiety	
	ogółem	w %	ogółem	w %

Podstawowe ukończone	1981	22,8	2491	27,9
Podstawowe nieukończone	130	1,5	214	2,4
Wyższe	747	8,6	1250	14
Policealne	113	1,3	304	3,4
Średnie ogólnokształcące	643	7,4	1179	13,2
Średnie zawodowe	1425	16,4	1277	14,3
Zasadnicze zawodowe	3163	36,4	1759	19,7
Gimnazjalne	487	5,6	455	5,1

Źródło: Narodowy Spis Powszechny

3.2.2. Poziom średniego wynagrodzenia

Dane z Głównego Urzędu Statystycznego ukazują nieznaczną różnicę między zarobkami miesięcznymi gminy Drezdenko, a zarobkami w województwie lubuskim. Średnie miesięczne wynagrodzenie w gminie Drezdenko odbiega nieznacznie od średniej miesięcznej dla całego kraju – ok. 600zł.

Wykres 5 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Drezdenko w latach 2002-2014

Źródło: GUS

3.2.3. Opieka społeczna

Liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych w 2015 r. została przedstawiona w tabeli 16 (dane otrzymane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku).

Tabela 16 Ilość osób korzystająca ze świadczeń społecznych w 2015 r.

Ilość osób korzystających ze świadczeń społecznych	
obszar wiejski	491
miasto Drezdenko	600
gmina Drezdenko	1091

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku

Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym zostały zestawione w tabeli 17. Natomiast liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym – w tabeli 18 (dane otrzymane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku).

Tabela 17 Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym w 2015 r.

Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym	
obszar wiejski	54
miasto Drezdenko	75
gmina Drezdenko	129

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku

Tabela 18 Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym w 2015 r.

Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym	
obszar wiejski	20
miasto Drezdenko	32
gmina Drezdenko	52

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku

3.2.4. Bezrobocie

Tabela 19 przedstawia ilość osób długotrwale bezrobotnych w mieście Drezdenko oraz w sołectwach pod koniec 2015 r. (dane otrzymane z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich).

Tabela 19 Ilość osób długotrwale bezrobotnych (dane na koniec 2015 r.)

Ilość osób długotrwale bezrobotnych	
obszar wiejski	260
miasto Drezdenko	319
gmina Drezdenko	579

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich

3.2.5. Przestępczość i przemoc

Tabela 20 przedstawia liczbę czynów zabronionych i interwencji policyjnych w mieście Drezdenko oraz na obszarze sołectw w gminie Drezdenko. W tabeli 21 zestawiono ilość wydanych Niebieskich Kart w 2015 r. (dane otrzymane z Komendy Miejskiej Policji w Drezdenku).

Tabela 20 Ilość czynów zabronionych i interwencji policyjnych w 2015 r.

Ilość czynów zabronionych i interwencji policyjnych	
obszar wiejski	708
miasto Drezdenko	2088
gmina Drezdenko	2796

Źródło: Komenda Miejska Policji w Drezdenku

Tabela 21 Ilość Niebieskich Kart wydanych w 2015 r.

Ilość Niebieskich Kart	
obszar wiejski	10
miasto Drezdenko	15
gmina Drezdenko	25

Źródło: Komenda Miejska Policji w Drezdenku

3.3. Infrastruktura społeczna

3.3.1. Oświata

Na terenie gminy Drezdenko działa 10 szkół podstawowych i 2 gimnazja, do których uczęszcza 1711 uczniów (na rok 2014). Do szkół podstawowych uczęszcza 1 159 uczniów, zaś do gimnazjów 486 uczniów. Kadra pedagogiczna obejmuje 198 nauczycieli oraz 90 pracowników obsługi.

Na czas obecny wyższe wykształcenie z przygotowaniem pedagogicznym posiada 94% nauczycieli. Dowożonych z terenu całej gminy jest 597 uczniów.

Tabela 22 Liczba uczniów w gminie Drezdenko na lata 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	1 727	1 677	1 623	1 594	1 711
Szkolnictwo podstawowe	1 007	1 014	1 039	1 065	1 159
Szkolnictwo gimnazjalne	583	535	499	466	486
Szkolnictwo ponad gimnazjalne zawodowe i artystyczne	137	128	85	63	66

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W gminie Drezdenko zlokalizowane są dwa przedszkola. Tabela 23 przedstawia liczbę miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych pod koniec 2015 r. z podziałem na miasto Drezdenko i sołectwa w gminie (dane otrzymane z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

Tabela 23 Ilość miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych w 2015 r.

Ilość miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych	
obszar wiejski	0
miasto Drezdenko	363
gmina Drezdenko	363

Źródło: Urząd Miejski w Drezdenku

3.3.2. Kultura

Miasto i gmina Drezdenko na tle całego województwa lubuskiego charakteryzuje się bogatą kulturą. Instytucje powołane do spraw kultury występujące na terenie miasta i gminy Drezdenko to:

- Centrum Promocji Kultury,
- Biblioteka Miejska,
- Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej,

Poza wyżej wymienionymi instytucjami widoczna jest obecność stowarzyszeń tj.:

- Klub Sportowy „Lubuszanin” Drezdenko
- Klub Sportowy „Uran” Trzebiecz
- Klub Sportowy „Radowiak” Drezdenko
- Klub Sportowy „Sokół” Gościm
- Klub Sportowy „Sokół” Drezdenko
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Koła Terenowego w Drezdenku
- Polski Związek Niewidomych Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności Zarząd Koła
- ZHP Hufiec Drezdenko Chorągiew Ziemi Lubuskiej
- Caritas-Zespół Parafialny przy Parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Drezdenku

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Więzi”
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym
- Klub Seniora „DRZEŃ” Drezdenko
- Stowarzyszenie Twórców Kultury „STYK”
- Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Kameralnej i Organowej „SAUERIANUM”
- Nadnoteckie Towarzystwo Kultury
- Fundacja Pomocy Wzajemnej Dom Wspólnoty „BARKA”
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich
- Kwartalnik Drezdenecki
- Zespół Kameralny Cantus Firmus
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Cyklistów „Jednośląd”
- Stowarzyszenie Dzieci Wojny Oddział w Drezdenku, Zarząd Główny w Łodzi
- Stowarzyszenie Rozwoju „Drawa” w Drawinach
- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Zarząd Miejsko-Gminny
- Związek Inwalidów Wojennych Oddział w Drezdenku
- Związek Sybiraków w Drezdenku
- Klub Sportowy Rąpin
- Koło Gospodyń Wiejskich „Stokrotki”
- Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich Niegosław
- Drezdenecki Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenie Amazonek „Bądźmy Razem”
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Spełniamy Marzenia”
- Stowarzyszenie „Alternatywna Gmina”
- Morsy Puszczy Noteckiej
- S.O.S. dla Puszczy Nadnoteckiej
- KS „Noteć” Stare Bielice

Centrum Promocji Kultury inaczej zwane Domem Kultury jest kreatorem ruchu artystycznego, organizatorem wydarzeń kulturowych w mieście i na obszarze gminy.

Imprezy cykliczne, które popiera i wspiera CPK to: spotkania z poezją konkursy piosenki, recytatorskie, organizowanie plenerów malarskich, konkursy taneczne. Strategiczne miejsce wśród placówek kulturalnych zajmuje Biblioteka Publiczna. Posiada ona 5 oddziałów w miejscowościach: Niegosław, Rąpin, Trzebiecz, Gościm, Drawiny. Biblioteka Publiczna spełnia funkcje przewodnika ruchu kulturalno-oświatowego. Czytelnie stały się nie tylko miejsce wypożyczania, czy też czytania książek, ale również punktami spotkań z interesującymi ludźmi, kierownikami konkursów, szkoleń językowych.

Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej usytuowane jest w zabytkowym spichlerzu z XII wieku i cieszy się dużym zainteresowaniem. Posiada wystawy dotyczące gatunków zamieszkujących puszcze, zespoły etnograficzne. Można znaleźć tam również liczne i bogate materiały dotyczące historii miasta Drezdenka. Na życie kulturotwórcze ma również wpływ wydawanie gazet lokalnych. Zarówno obszary jak i formy ochrony dóbr kultury materialnej są znane zaś informacje w tym zakresie są ogólnodostępne.

3.3.3. Ochrona zdrowia

Na obszarze całej gminy Drezdenko działa 5 placówek służby zdrowia. Są nimi między innymi:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Drezdenku,
- Zgromadzenie Sióstr Albertynek – Dom Pomocy w Niegosławiu,
- Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna w Drezdenku,
- Przychodnia Medycyny Rodzinnej w Gościmiu,
- Dojazdowy Punkt Lekarski w Trzebieczu.

Liczba i struktura placówek służby zdrowia odpowiada potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców. Mieszkańcy jednak dążą do utworzenia rejonów lekarzy rodzinnych.

3.4. Identyfikacja problemów w strefie społecznej

Największymi problemami w strefie społecznej są:

- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym,
- znaczna liczba mieszkańców długotrwale bezrobotnych,

- niski poziom przygotowania zawodowego wśród bezrobotnych,
- niewystarczające zaspokojenie potrzeb w związku z specjalistyczną opieką medyczną,
- znaczna ilość czynów zabronionych i interwencji policyjnych na miesiąc.

4. Dotychczasowe działania rewitalizacyjne gminy Drezdenko

W latach 2009-2011 Gmina Drezdenko realizowała projekt pn.: „Utworzenie Parku Kultur Świata (Park of World Culture) poprzez rewitalizację zabytkowego założenia parkowego w Drezdenku – I etap” w ramach działania 4.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich LRPO na lata 2007-2013. Przedmiotowy projekt polegał na rewitalizacji zdegradowanego terenu Parku Miejskiego. Położony nad rzeką Stara Noteć Park Kultur Świata składa się z dwóch części: górnej oraz dolnej. Głównymi elementami umiejscowionymi w górnej jego części są repliki symboli architektonicznych reprezentujące poszczególne kontynenty naszego globu. Zwiedzający mają możliwość obejrzenia w miniaturze Wieży Eiffla, Statuy Wolności, czy też Taj Mahal. W części dolnej Parku znajduje się plac zabaw dla dzieci młodszych, plac zabaw dla dzieci starszych oraz scena z widownią i siedziskami. Dzięki przeprowadzonej rewitalizacji Parku udało się przywrócić jego pierwotne funkcje: wypoczynku, rekreacji i rozrywki, co pozwala mieszkańcom w pełni korzystać z posiadanej przez nich miejskiej oazy zieleni. Projekt ten przyczynił się również do zwiększenia potencjału turystycznego gminy Drezdenko.

Koszt ok 4,5 mln (środki własne + dofinansowanie LRPO 2007-2013)

5. Analiza wskaźnikowa i metodologia delimitacji obszarów dysfunkcyjnych

Główne cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko powstały dzięki wyznaczeniu i opisaniu terenów dysfunkcyjnych zlokalizowanych w Drezdenku i obszarach wiejskich należących do gminy. Jednym z celów jest również zaprogramowaniem spójnych działań, mających za zadanie wyłączyć wskazane tereny z sytuacji kryzysowej.

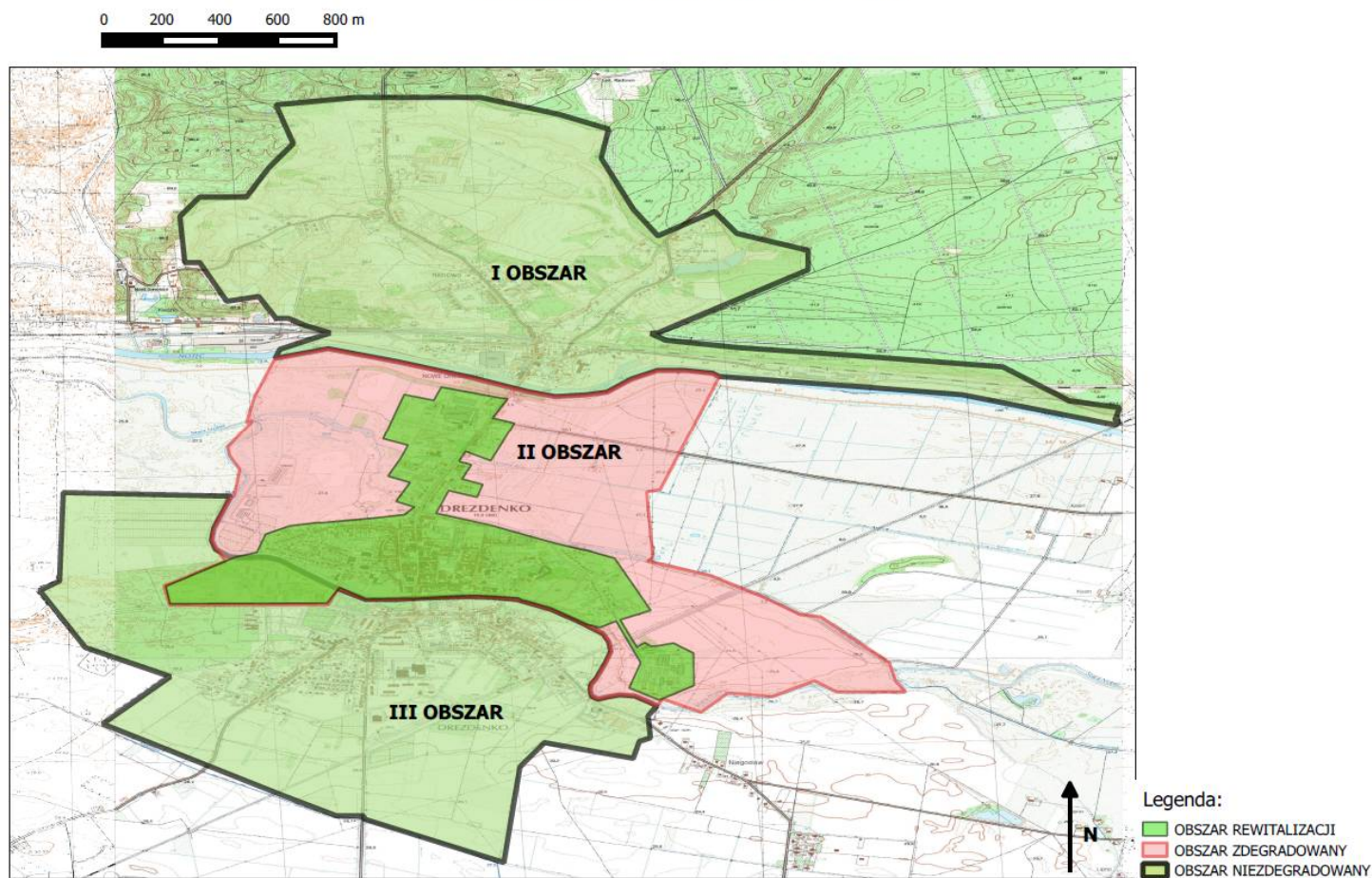
Analiza wskaźnikowa jest strategicznym narzędziem umożliwiającym rozgraniczenie obszarów dysfunkcyjnych. Metodologia delimitacji przedstawia się następująco:

- Podział gminy na obszary/sołectwa/miejscowości dla których zostały zebrane dane dotyczące zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.
- Przystąpienie do analizy wskaźnikowej i wskazania obszaru zdegradowanego. Jako pierwsze dokonano analizy zebranych danych dotyczących degradacji w sferze społecznej, a kolejno wykorzystano wskaźnik syntetyczny, który umożliwił wyróżnienie obszarów objętych kryzysem. Dodatkowo wymaganą informacją są dane dotyczące sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

- Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji spośród zamieszkałych obszarów zdegradowanych, a więc rejony w których występuje najwyższy kryzys społeczny oraz rozpatrzenie dodatkowych obszarów możliwych do rewitalizacji proponowanych przez Urząd Miejski w Dreżdenku, na których działanie umożliwi przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym.

Aby dokonać diagnozy i delimitacji, podzielono obszar gminy na obszary zgodnie z granicami poszczególnych sołectw w gminie Dreżdenko oraz teren miasta podzielono na 3 obszary. Podział miasta wybrano ze względu na warunki geograficzne (np. rzeki), które od lat wpływały na kształtowanie się oraz integrację mniejszych społeczności. Podział ten ma na celu wyszczególnienie rejonów na których występują zjawiska kryzysowe. Dzięki temu otrzymano 30 obszarów.

PODOBSZARY REWITALIZACJI DREZDENKO

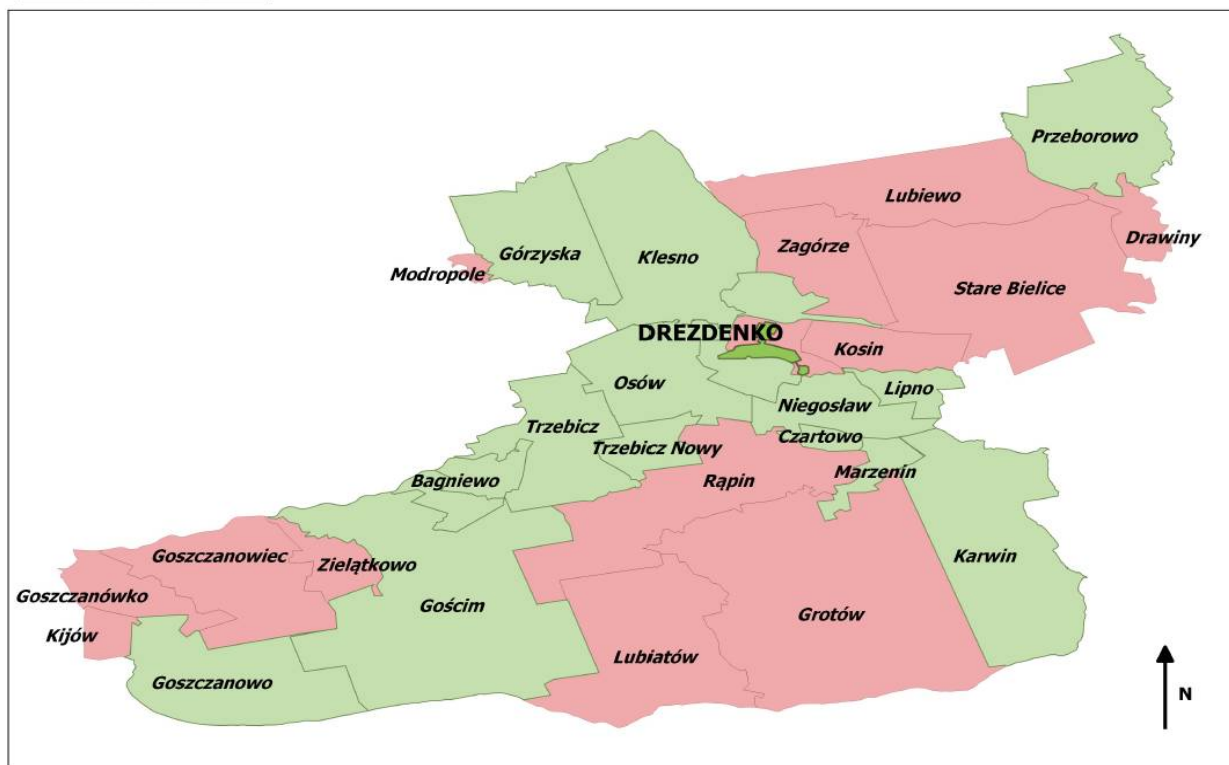
Rysunek 3 Miasto Drezdenko podzielone na obszary.

Źródło: Opracowanie własne

PODOBSZARY REWITALIZACJI GMINA DREZDENKO

0 1.25 2.5 3.75 5 km

Legenda

- OBSZAR REWITALIZACJI
- OBSZAR ZDEGRADOWANY
- OBSZAR NIEZDEGRADOWANY

Rysunek 4 Gmina Drezdenko podzielona na obszary.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 24 Nazwy ulic na obszarach miasta Drezdenko oraz sołectwa

MIASTO DREZDENKO			SOŁECTWO	
OBSZAR I	OBSZAR II	OBSZAR III		
ul. 1 Maja	ul. 29 Stycznia	ul. 11 Listopada	IV.	Bagniewo
ul. Długa	ul. Aleja Piastów	ul. Armii Krajowej	V.	Czartowo
ul. Dworcowa	ul. Boczna	ul. Cicha	VI.	Drawiny
ul. Krótka	ul. Chełm Drezdenecki	ul. Dąbrowskiej	VII.	Goszczanowiec
ul. Łączna	ul. Chrobrego	ul. Jasna	VIII.	Goszczanowo
ul. Osiedla Leśnego	ul. Kasztelańska	ul. Kochanowskiego	IX.	Goszczanówko
ul. Piaskowa	ul. Kościelna	ul. Kolejowa	X.	Gościm
pl. Sportowy	pl. Kościelny	ul. Kołłątaja	XI.	Górzyska
ul. Podgórna	ul. Kościuszki	ul. Konopnickiej	XII.	Grotów
ul. Polna	ul. Krakowska	ul. Kopernika	XIII.	Karwin
ul. Portowa	ul. Lwowska	ul. Kwiatowa	XIV.	Kijów
ul. Rzemieślnicza	ul. Łąkowa	ul. Lema	XV.	Klesno
ul. Strzelecka	ul. Marszałkowska	ul. Leśna	XVI.	Kosin
	ul. Młyńska	ul. Malwowa	XVII.	Lipno
	ul. Niepodległości	ul. Matejki	XVIII.	Lubiatów
	ul. Nowogrodzka	ul. Mickiewicza	XIX.	Lubiewo
	ul. Ogrodowa	ul. Milicka	XX.	Marzenin
	ul. Pomorska	ul. Miodowa	XXI.	Modropole
	ul. Poniatowskiego	ul. Młodzieżowa	XXII.	Niegosław
	ul. Reymonta	ul. Moniuszki	XXIII.	Osów
	ul. Stary Rynek	ul. Myśliwska	XXIV.	Przeborowo
	ul. Strażacka	ul. Norwida	XXV.	Rąpin
	ul. Szkolna	ul. Okrężna	XXVI.	Stare Bielice
	ul. Warszawska	ul. Orzeszkowej	XXVII.	Trzebicz
	ul. Wiejska	ul. Owocowa	XXVIII.	Trzebicz Nowy
	pl. Wileński	ul. Pierwszej Brygady	XXIX.	Zagórze
	pl. Wolności	ul. Piłsudskiego	XXX.	Zielątkowo
	ul. Zamkowa	ul. Piotra Skargi		
	ul. Zaułek	ul. Pogodna		
	ul. Zielona	ul. Południowa		
	ul. Żeromskiego	ul. Poznańska		
		ul. Ptasia		
		ul. Pułaskiego		
		ul. Reja		

		- ul. Sienkiewicza - ul. Słoneczna - ul. Słowackiego - ul. Sosnowa - ul. Sportowa - ul. Szpitalna - ul. Towarowa - ul. Wesoła - ul. Willowa - ul. Wita Stwosza - ul. Witosza - ul. Wspólna		
--	--	---	--	--

Tabela 25 Powierzchnia i liczba ludności na obszarach miasta Drezenko oraz sołectwa.

Obszar/sołectwo		Powierzchnia [ha]	Liczba ludności
DREZDENKO	Obszar I	366,98	1087
	Obszar II	370,49	4263
	Obszar III	334,53	4930
SOŁECTWA	Bagniewo	601,38	107
	Czartowo	122,40	61
	Drawiny	365,44	432
	Goszczanowiec	1633,91	334
	Goszczanowo	1728,95	281
	Goszczanówko	612,43	169
	Gościm	4351,95	547
	Górzyska	1360,98	41
	Grotów	4923,80	355
	Karwin	2689,23	155
	Kijów	228,03	23
	Klesno	2401,70	240
	Kosin	625,80	142
	Lipno	314,89	364

	Lubiatów	2242,68	143
	Lubiewo	1972,82	72
	Marzenin	272,87	195
	Modropole	80,54	64
	Niegosław	780,33	859
	Osów	1259,44	320
	Przeborowo	1693,15	115
	Rąpin	2300,18	458
	Stare Bielice	3134,15	372
	Trzebicz	1300,64	714
	Trzebicz Nowy	405,31	311
	Zagórze	1091,79	80
	Zielątkowo	424,21	80
	RAZEM	39991	17314

W omawianej analizie wykorzystano wskaźniki takie jak:

➤ **Sfera społeczna:**

- Bezrobocie: Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców (dane otrzymano z Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich),
- Ubóstwo: Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców (dane otrzymano z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku),
- Problemy społeczne: Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców; Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa na 1000 mieszkańców (dane otrzymano z Ośrodka Pomocy Społecznej w Drezdenku),
- Przestępczość: Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców; Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” na 1000 mieszkańców (dane otrzymane z Komendy Miejskiej Policji w Drezdenku),
- Aktywność społeczna: Frekwencja w wyborach parlamentarnych 2015 (dane z Państwowej Komisji Wyborczej).

➤ **Sfera gospodarcza:**

- Aktywność gospodarcza: Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców(dane otrzymano z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

➤ **Sfera przestrzenno-funkcjonalna:**

- Przedszkola: Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 mieszkańców(dane otrzymano z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

➤ **Sfera techniczna:**

- Warunki mieszkaniowe: Liczba przystanków komunikacji publicznej na 1000 mieszkańców(dane otrzymano z Urzędu Miejskiego w Drezdenku).

➤ **Sfera środowiskowa:**

- Zanieczyszczenie powietrza: Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia ozonu (dane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska).

Opis wskaźników obrazujących sytuację w Gminie

- **Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców** - dzięki temu wskaźnikowi ukazane zostały problemy różnych grup społecznych mieszkańców gminy spowodowane pozostawaniem bez pracy, m.in.: długotrwale bezrobotnych, nieposiadających kwalifikacji zawodowych, z niskim poziomem wykształcenia, absolwentów oraz mieszkańców w wieku powyżej 50 roku życia. Umożliwia ocenę społecznej sytuacji, gdyż bezrobocie jest nieodłącznym zjawiskiem kryzysu życia społecznego.
- **Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców** - wskaźnik przedstawia wielkość problemu ubóstwa w stosunku do poszczególnych sołectw w porównaniu do średniej sytuacji w gminie. Analiza wskaźnika dotyczy danych na temat korzystania przez mieszkańców z świadczeń pieniężnych, tj. zasiłków oraz dodatków, spełniających ustalone ustawowo kryterium dochodowe. Ze wsparcia społecznego korzystają osoby z powodu wielu czynników, m.in.: bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, problemów opiekuńczo wychowawczych, w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, nadużywania alkoholu. Jest to wskaźnik

podstawowy obrazujący występowanie kryzysu w mieście, gdyż pozwala wyznaczyć obszary gminy zamieszkałe przez osoby będące w najtrudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz wiążący się z tym często wysoki poziom bezrobocia. Ubóstwo niejednokrotnie prowadzi do wykluczenia z życia społecznego.

- **Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców; Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa na 1000 mieszkańców** – wskaźnik przedstawia wielkość problemów społecznych występujących w gminie. Analiza wskaźnika dotyczy danych na temat udzielania pomocy samotnym rodzicom, rodziną wielodzietnym. Dzięki niemu można zaobserwować jakie problemy występują w gminie, i z czym się boryka.
- **Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” na 1000 mieszkańców; Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców** - analiza liczby stwierdzonych czynów związanych z przemocą ma na celu rozpoznanie obszarów miasta, w których dochodzi do czynów naruszających normy prawa. Zdarzenia które zostały wzięte pod uwagę to te które są najbardziej dotkliwymi w codziennym życiu. Wskaźnik ten pomaga zobrazować poczucie bezpieczeństwa i jakości życia społecznego w poszczególnych rejonach gminy Drezdenko.
- **Frekwencja w wyborach parlamentarnych 2015** – wskaźnik ten umożliwia rozpoznanie czy mieszkańcy są aktywni społecznie. Poprzez analizę wartości można rozpoznać czy są chętni do udzielania się społecznie, i spełniania swoich obywatelskich obowiązków.
- **Liczba przedsiębiorców zarejestrowanych w CEIDG na 1000 mieszkańców** – wskaźnik ten umożliwia rozpoznanie czy mieszkańcy są aktywni gospodarczo. Poprzez analizę można zdiagnozować kryzys w sferze gospodarczej. Dane te umożliwiają rozpoznanie czy mieszkańcy są chętni do podejmowania własnych działalności, czy Gmina sprzyja rozwojowi poprzez wsparcie np. dla małych firm, wystarczająca liczba organizacji pomagających w znalezieniu pracy, stan gminnej gospodarki.
- **Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 mieszkańców** – wskaźnik ten pozwala na określenie czy mieszkańcy mogą borykać się z problemem zapewnienia należytej opieki własnym dzieciom. Jeżeli liczba ta nie jest na odpowiednim poziomie, mieszkańcy mogą mieć problem z pozostawianiem dzieci w przedszkolach, przez co

często nie mogą podjąć pracy, przez co również muszą borykać się z ubóstwem, a przedsiębiorcy nie mogą zatrudnić odpowiednio wykwalifikowanych fachowców. Wiąże się to z pogłębiającymi się problemami w gminie zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej.

- **Liczba przystanków komunikacji publicznej na 1000 mieszkańców** – wskaźnik ten może dobrze odwzorować problemy gminy w sferze przestrzenno -funkcjonalnej. Jeżeli na poszczególnych obszarach nie ma odpowiednich powiązań komunikacyjnych, mieszkańcy nie mogą się przemieszczać w celach rekreacyjnych, wypoczynkowych, znalezienia bądź dojazdu do pracy czy też szkoły, bądź zapewnienia podstawowych potrzeb. Często słabo rozwinięta komunikacja jest również problemem dla przedsiębiorców, którzy nie chcą otwierać swoich zakładów ze względu na problem z dotarciem do pracy pracowników. Bezspornie wpływa on również na jakość życia mieszkańców.
- **Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia średniorocznego ozonu O_3** – jest to wskaźnik najczęściej kontrolowany w Polsce. Umożliwiający określenie jakości powietrza w gminie, a także poniekąd jakość całego środowiska. Bezspornie wpływa on na stan zdrowia oraz poziom życia mieszkańców. Dzięki niemu można zaplanować działania ograniczające wydzielanie szkodliwych substancji do środowiska, a także planować działania które nie pogorszą jego stanu.

Uśrednione wartości tych wskaźników dla gminy Drezdenko wynoszą:

- Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców: 38,74
- Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców: 70,57
- Liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców: 7,29

- Liczba udzielonej pomocy w przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa na 1000 mieszkańców: 4,18
- Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców: 117,12
- Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” na 1000 mieszkańców: 1,90
- Frekwencja w wyborach parlamentarnych 2015 [%]: 35,27
- Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców: 48,57
- Liczba miejsc w przedszkolach na 1000 mieszkańców: 2,45
- Liczba przystanków komunikacji publicznej na 1000 mieszkańców: 4,72

Kolejny etap polega na znormalizowaniu wskaźników oraz jeżeli kilka z nich przynależy do jednej sfery należy je za pomocą odpowiedniej formuły skompensować w jeden wskaźnik syntetyczny (metoda Perkala). Jeśli dla danego obszaru występuje problem w sferze społecznej oraz co najmniej jednej więcej (np. gospodarczej, technicznej) obszar ten uznaje się za zdegradowany.

Tabela 26 Wartość wskaźnika w odniesieniu na 1000 mieszkańców w poszczególnych obszarach (opracowanie własne)

**Sfera środowiskowa została wyliczona na podstawie wskaźnika „Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia średniorocznego O₃”. Ze względu na fakt iż na terenie Gminy nie dochodziło do*

Obszar/ Sołectwo		Liczba ludności	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na miesiąc na 1000 mieszkańców	Wydana liczba Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców	Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców	Frekwencja w wyborach na sejm 2015r.	Liczba przystanków Komunikacji Miejskiej na 1000 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych na 1000 mieszkańców
Miasto	obszar I	1087	45,08	115,00	0,00	47,84	3,68	2,76	45,40	0,92	61,64	0,00
	obszar II	4263	33,08	308,47	2,11	81,16	10,56	2,58	41,55	0,47	73,19	0,00
	obszar III	4930	26,17	131,44	1,22	40,97	5,27	3,65	46,65	0,61	70,39	73,63
Sołectwa	Bagniewo	107	37,38	46,73	0,00	28,04	9,35	0,00	39,84	9,35	84,11	0,00
	Czartowo	61	16,39	65,57	0,00	16,39	0,00	0,00	36,98	0,00	65,57	0,00
	Drawiny	432	41,67	67,13	0,00	64,81	11,57	6,94	31,35	2,31	32,41	0,00
	Goszczanowiec	334	68,86	140,72	2,99	155,69	2,99	5,99	33,66	17,96	20,96	0,00
	Goszczanowo	281	21,35	99,64	3,56	71,17	3,56	0,00	33,66	3,56	53,38	0,00
	Goszczanówko	169	65,09	106,51	0,00	118,34	5,92	5,92	33,66	0,00	23,67	0,00
	Gościm	547	21,94	104,20	0,00	82,27	3,66	3,66	33,66	3,66	49,36	0,00
	Górzyska	41	24,39	97,56	0,00	48,78	0,00	0,00	32,16	0,00	48,78	0,00
	Grotów	355	39,44	42,25	0,00	78,87	14,08	8,45	31,94	8,45	28,17	0,00
	Karwin	155	58,06	77,42	0,00	83,87	0,00	0,00	36,98	0,00	25,81	0,00
	Kijów	23	86,96	130,43	0,00	173,91	0,00	43,48	33,66	0,00	86,96	0,00
	Klesno	240	20,83	204,17	0,00	25,00	4,17	4,17	32,16	4,17	70,83	0,00
	Kosin	142	0,00	70,42	14,08	56,34	21,13	0,00	32,03	21,13	49,30	0,00
	Lipno	364	19,23	43,96	2,75	41,21	8,24	2,75	32,03	0,00	38,46	0,00
	Lubiatów	143	69,93	97,90	6,99	34,97	0,00	0,00	31,94	13,99	69,93	0,00
	Lubiewo	72	41,67	236,11	13,89	55,56	0,00	0,00	32,16	0,00	27,78	0,00
	Marzenin	195	15,38	35,90	5,13	56,41	0,00	5,13	36,98	5,13	30,77	0,00
	Modropole	64	46,88	484,38	0,00	93,75	0,00	0,00	32,16	0,00	0,00	0,00
	Niegosław	859	29,10	108,27	1,16	50,06	2,33	0,00	36,98	6,98	83,82	0,00
	Osów	320	21,88	162,50	3,13	40,63	0,00	0,00	39,84	18,75	75,00	0,00
	Przeborowo	115	26,09	17,39	0,00	26,09	0,00	0,00	31,35	0,00	43,48	0,00
	Rąpin	458	65,50	141,92	0,00	87,34	13,10	2,18	31,94	8,73	24,02	0,00
	Stare Bielice	372	59,14	94,09	0,00	77,96	16,13	0,00	32,03	0,00	43,01	0,00
	Trzebicz	714	35,01	88,24	0,00	71,43	14,01	2,80	39,84	2,80	78,43	0,00
	Trzebicz Nowy	311	25,72	57,88	0,00	70,74	6,43	0,00	39,84	0,00	35,37	0,00
	Zagórze	80	12,50	75,00	0,00	62,50	25,00	12,50	32,16	0,00	12,50	0,00
	Zielątkowo	80	87,50	62,50	0,00	175,00	37,50	12,50	33,66	12,50	50,00	0,00

przekroczeń, wskaźnik ten nie wpływa na końcowe wyliczenia obszaru zdegradowanego/rewitalizacji (dane WIOŚ).

Danych zawartych w powyższej tabeli 30 nie da się porównać, dlatego należy je znormalizować, mianowicie odjąć od zmiennych ich średnie arytmetyczne, a następnie podzielić otrzymaną różnicę przez odchylenie standardowe. Jeżeli wysoka wartość wskaźnika jest zjawiskiem pozytywnym, wskaźnik po normalizacji należy pomnożyć przez (-1).

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowana wskaźnika j dla obszaru i,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla obszaru i,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j,

S_j – Odchylenie standardowe miernika j.

W kolejnym etapie należy zsumować wartości poszczególnych wskaźników w danych obszarach, aby otrzymać jeden wskaźnik syntetyczny.

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnego wpływu zjawisk społecznych,

n- liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla obszaru i.

Na koniec należy dokonać analizy wskaźnika syntetycznego. Wysokie jego wartości wskazują na występowanie kryzysu w sferze społecznej. Niskie wartości świadczą o występowaniu stosunkowo pozytywnych zjawisk społecznych. W wyniku przeprowadzonych analiz otrzymano Tabele 31. przedstawiającą problemy w poszczególnych sferach na danych obszarach. Obszary przy których w polu „obszar objęty kryzysem” został postawiony znak „1” są to obszary zdegradowane.

Tabela 27 Występowanie problemów w poszczególnych sferach wśród obszarów zdegradowanych w mieście Drezdenko i sołectwach (opracowanie własne)

Obszar/sołectwo		Sfera społeczna	Sfera techniczna	Sfera gospodarcza	Strefa środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Obszar objęty kryzysem
DREZDENKO	Obszar I	0	1	0	0	1	0
	Obszar II	1	1	0	0	1	1
	Obszar III	0	1	0	0	0	0
SOŁECTWA	Bagniewo	0	0	0	0	1	0
	Czartowo	0	1	0	0	1	0
	Drawiny	1	1	1	0	1	1
	Goszczanowiec	1	0	1	0	1	1
	Goszczanowo	0	1	0	0	1	0
	Goszczanówko	1	1	1	0	1	1
	Gościm	0	1	0	0	1	0
	Górzyska	0	1	0	0	1	0
	Grotów	1	0	1	0	1	1
	Karwin	0	1	1	0	1	0
	Kijów	1	1	0	0	1	1
	Klesno	0	1	0	0	1	0
	Kosin	1	0	0	0	1	1
	Lipno	0	1	1	0	1	0
	Lubiatów	1	0	0	0	1	1
	Lubiewo	1	1	1	0	1	1
	Marzenin	0	0	1	0	1	0
	Modropole	1	1	1	0	1	1
	Niegosław	0	0	0	0	1	0
	Osów	0	0	0	0	1	0
	Przeborowo	0	1	1	0	1	0
	Rapin	1	0	1	0	1	1
	Stare Bielice	1	1	1	0	1	1
	Trzebicz	0	1	0	0	1	0

	Trzebicz Nowy	0	1	1	0	1	0
	Zagórze	1	1	1	0	1	1
	Zielątkowo	1	0	0	0	1	1

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli można wyodrębnić na obszarze gminy Drezenko następujące obszary zdegradowane:

- Obszar II miasta Drezenko,
- Drawiny,
- Goszczanowiec,
- Goszczanówko,
- Grotów,
- Kijów,
- Kosin,
- Lubiatów,
- Lubiewo,
- Modropole,
- Rapin,
- Stare Bielice,
- Zagórze,
- Zielątkowo.

Wśród obszarów zdegradowanych wylania się obszary rewitalizacji, które nie przekraczają sumarycznie 30% liczby ludności miasta Drezenka oraz 20% powierzchni gminy. Są to te obszary w których stwierdzono wysokie nasilenie problemów społecznych oraz gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych. W przypadku wyboru tych obszarów bierze się pod uwagę również opinię mieszkańców gminy udzieloną podczas konsultacji społecznych, a także propozycję władz gminy.

Na podstawie przeprowadzonych analiz za obszar rewitalizacji uznano:

- Obszar II miasta Drezdenko.

Obszar rewitalizacji zamieszkuje 4263 osób, co stanowi **24,6 %** ludności Gminy Drezdenko. Obszar zamieszkały wyodrębniony spośród obszaru II wynosi 129,1 ha, czyli **0,3%** powierzchni Gminy.

Szczegółowa charakterystyka obszaru rewitalizacji znajduje się w dziale III ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI, rozdziale 3. Charakterystyka obszarów rewitalizacji.

6. Diagnoza problemów w gminie na podstawie badań ankietowych mieszkańców

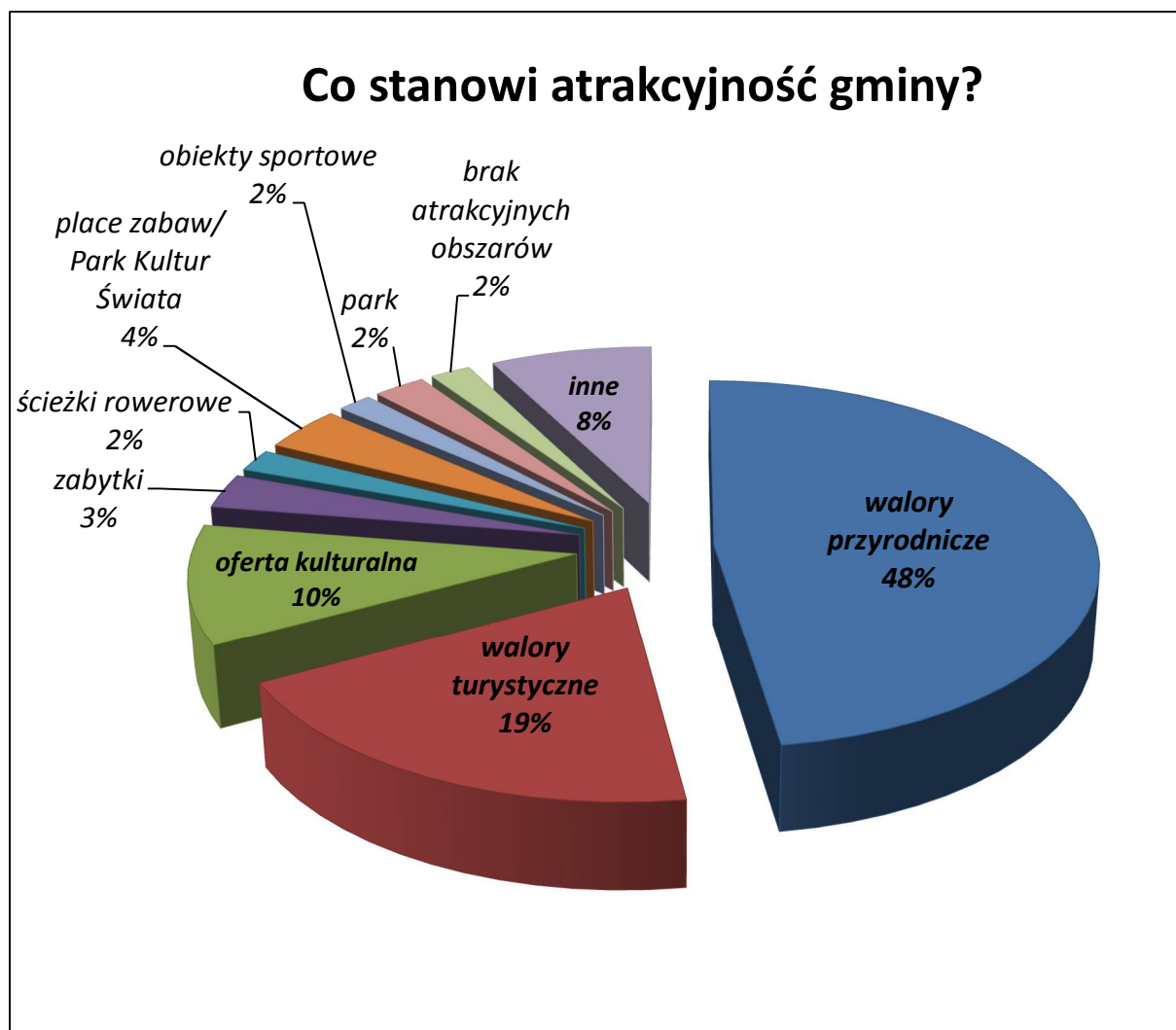
W celu zapewnienia aktywnego udziału społeczeństwa w opracowywaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Drezdenko na lata 2016-2022, przeprowadzono badanie ankietowe mieszkańców gminy Drezdenko. Trwało ono miesiąc czasu. Ankiety zostały rozdysponowane po gminie, a ich wzór znajdował się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, a także Urzędu Miejskiego w Drezdenku i w jego budynku. Z przeprowadzonego badania otrzymano 239 wypełnionych ankiet.

Ankietyzacja miała na celu poznanie, z punktu widzenia mieszkańców:

- Co stanowi o atrakcyjności gminy,
- Czy gmina wymaga rewitalizacji,
- Jakiego obszary powinny zostać poddane rewitalizacji,
- Dlaczego te obszary są zdegradowane,
- Jakie problemy ekonomiczne, społeczne i związane z jakością życia występują na tych obszarach,
- Jakie przedsięwzięcia/inwestycje/projekty należałoby zrealizować w ramach rewitalizacji.

Osoby, które wzięły udział w badaniu najczęściej wymieniały walory przyrodnicze jako najważniejszy czynnik wpływający na atrakcyjność gminy (wykres 6). Oprócz kategorii wymienionych w wykresie inne czynniki to: aktywność społeczna, oferta gospodarcza, oferta

gastronomiczna, pomost w Lubiewie, zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura (ulice, chodniki, oświetlenie), ilość gruntów jakimi dysponuje gmina oraz estetyka gminy.

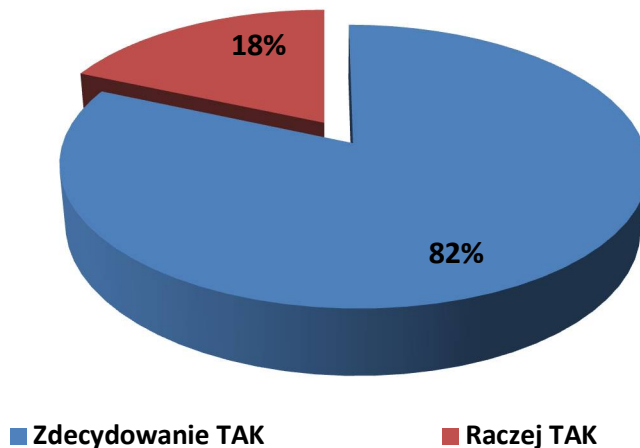

Wykres 6 Atrakcyjność gminy wg osób ankietowanych

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość osoby, które wzięły udział w badaniu uznały, że gmina Drezdenko zdecydowanie potrzebuje rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennie-środowiskowego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji (wykres 7).

Czy gmina potrzebuje rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji

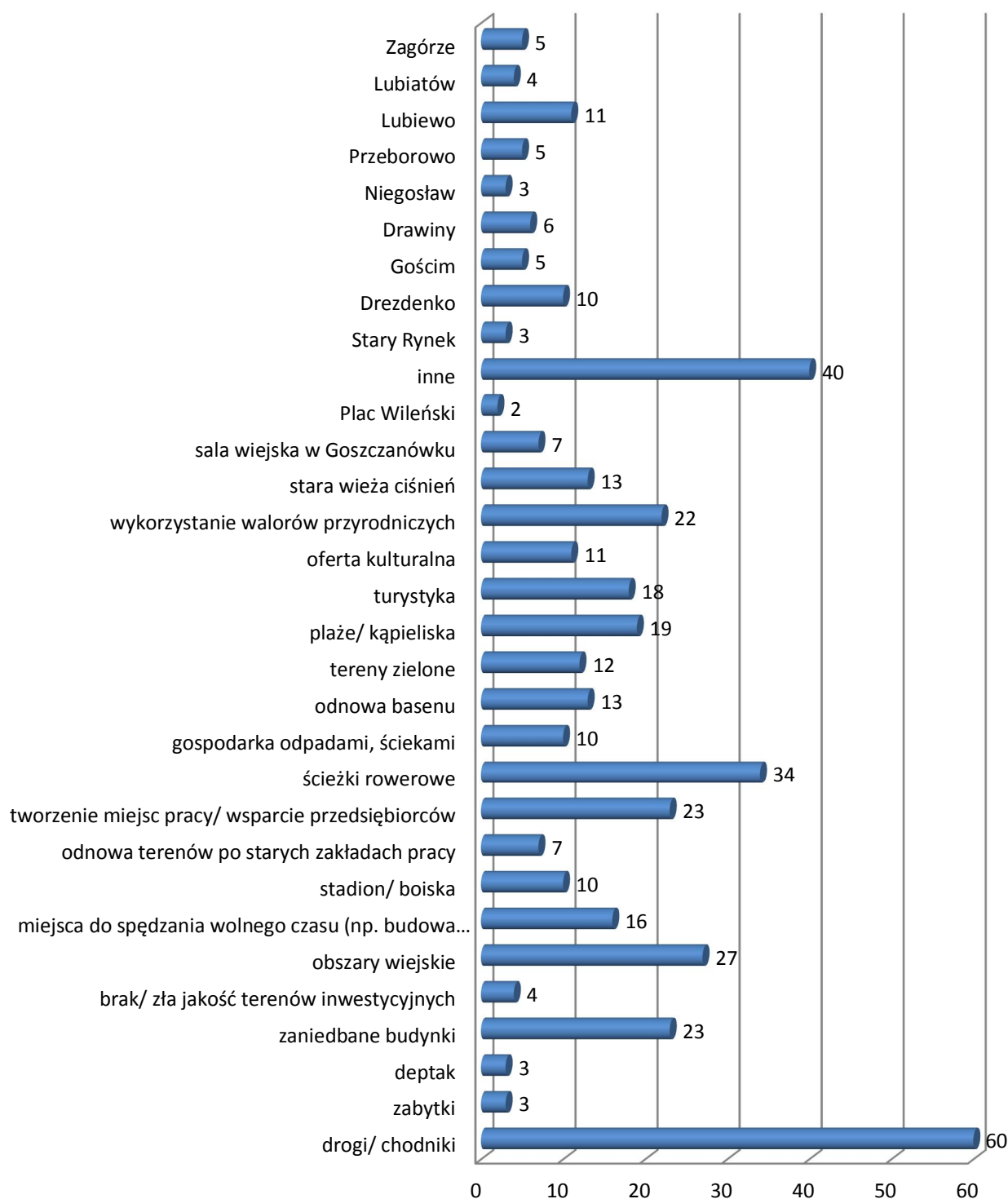

Wykres 7 Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego gminy Drezdenko

Źródło: opracowanie własne

Z osób ankietowanych największa ilość uważa, że drogi i chodniki wymagają naprawy oraz modernizacji. Mieszkańcy mieli wiele propozycji co do obszarów, które powinny zostać objęte rewitalizacją. Oprócz obszarów wymienionych na wykresie inne kategorie to: łatwy dostęp do szerokopasmowego Internetu na terenach wiejskich, hotel przy stadionie, brak wykształconych pracowników, oświetlenie uliczne, dojście do plaż dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, lokalne systemy wsparcia, zarządzanie gminą, doposażenie lokali w C.O., budowa budynków komunalnych, wsparcie drużyny sportowej, dbanie o czystość i porządek (estetyka), ochrona środowiska, modernizacja urządzeń melioracyjnych, najstarsze części miasta, stare cmentarze, Goszczanowo, Plac Wolności, Las Miejski, Marzenin, Dom Kultury, most w Zagórz, obszar przy Gminnym wysypisku śmieci, Obszar za działkami na ul. Poznańskiej i Okrężnej, Obszar za Lidlem w stronę al. Piastów, obszar przy ul. Poniatowskiego, Centrum Promocji Kultury, ul. Długa, Park Kultur Świata, Zagospodarowanie terenu przy ul. Niepodległości, tereny przy obwodnicy, PKP, most na Nowym Drezdenku i bunkry Wału Pomorskiego.

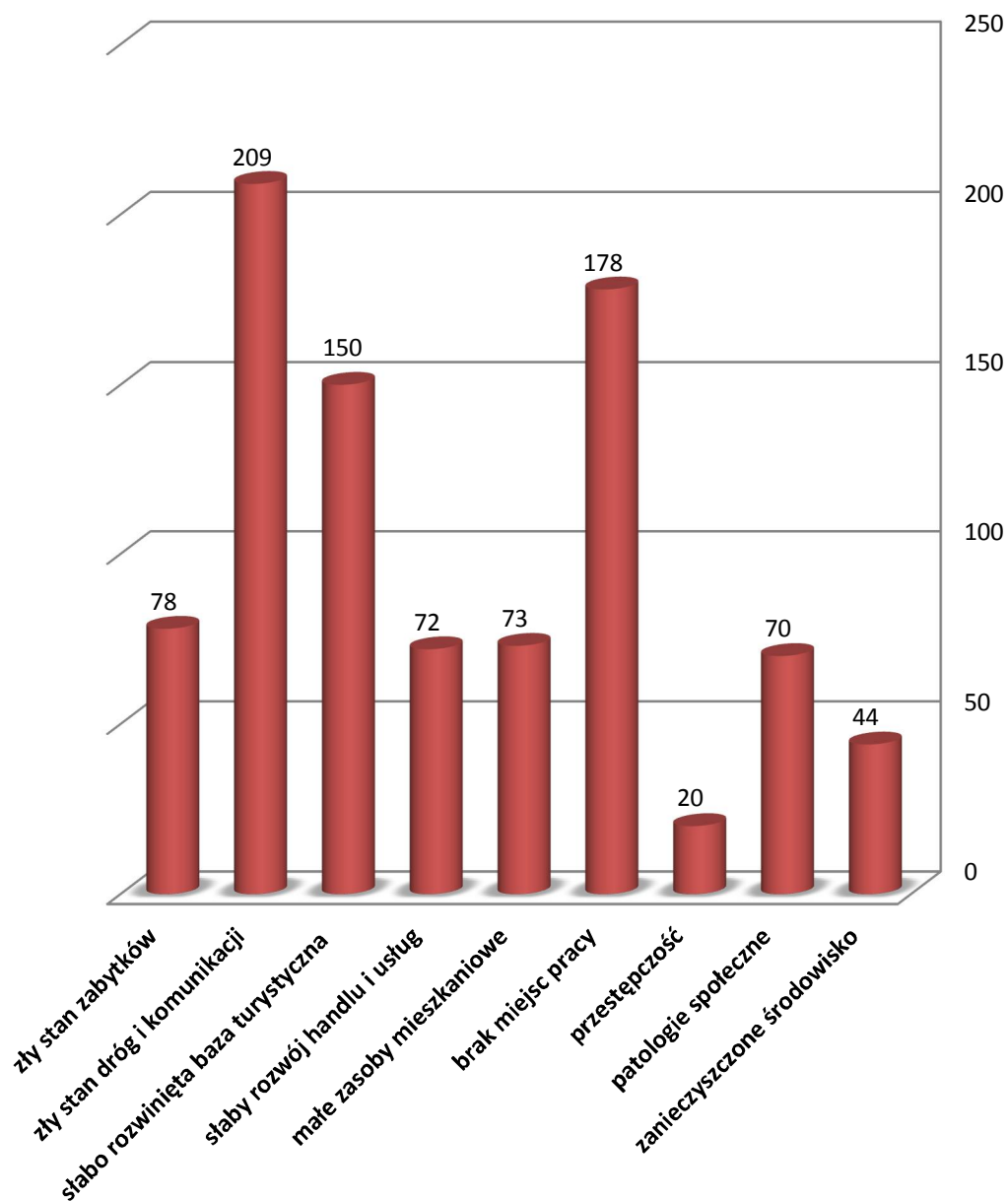
Jakie obszary wymagają rewitalizacji ?

Wykres 8 Opinia ankietowanych osób co do obszaru który powinien zostać poddany rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Dlaczego ten obszar gminy jest zdegradowany?

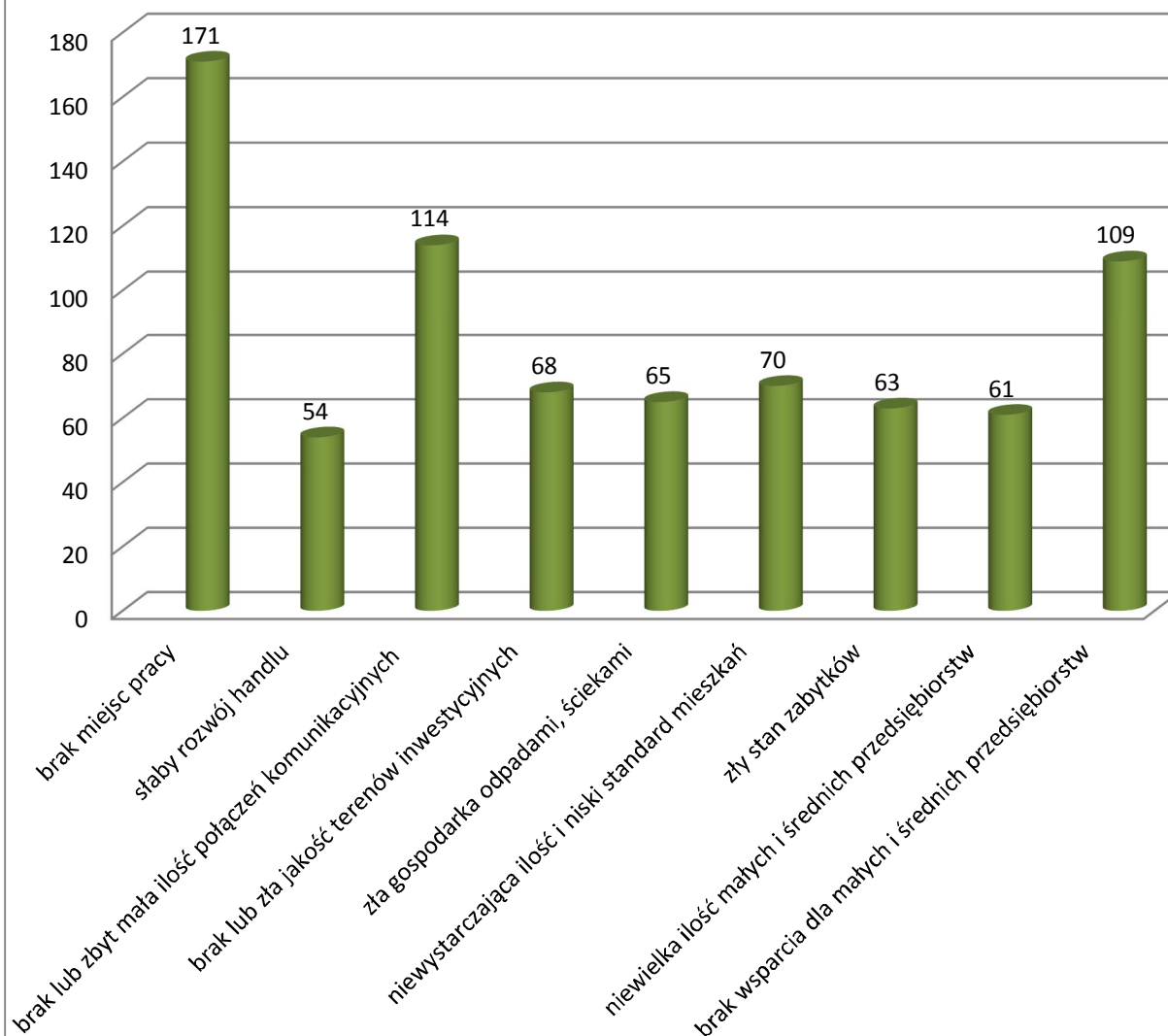

Wykres 9 Opinia ankietowanych osób co do obszaru który powinien zostać poddany rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Ankietowani uważają, że najistotniejszą przyczyną degradacji obszarów jest zły stan dróg i komunikacji oraz brak miejsc pracy (wykres 9).

Jakie problemy ekonomiczne należy rozwiązać w procesie rewitalizacji?

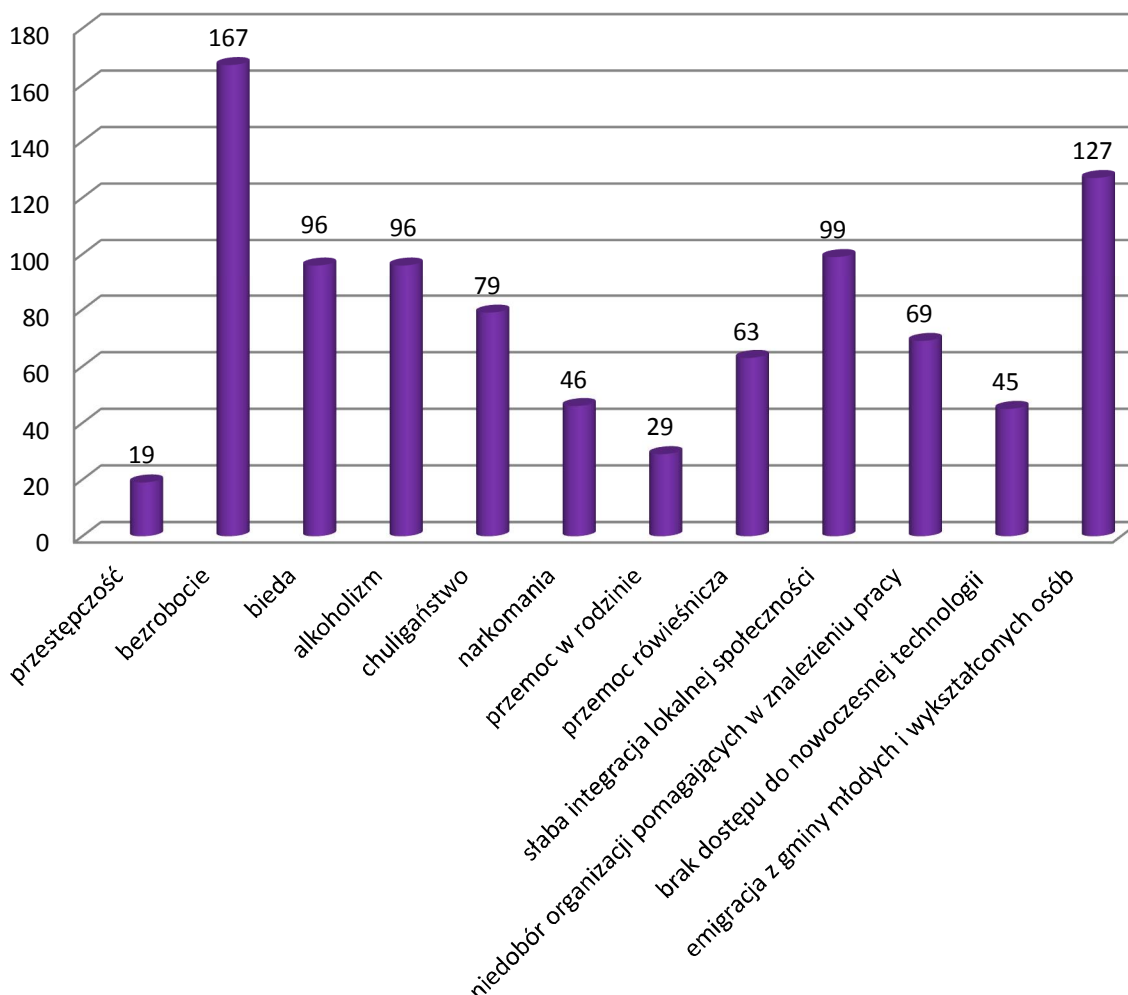

Wykres 10 Opinia ankietowanych na temat problemów ekonomicznych które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu wskazały, że najważniejszym problemem ekonomicznym jest brak miejsc pracy oraz brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych (wykres 10).

Jakie problemy społeczne należy rozwiązać w procesie rewitalizacji?

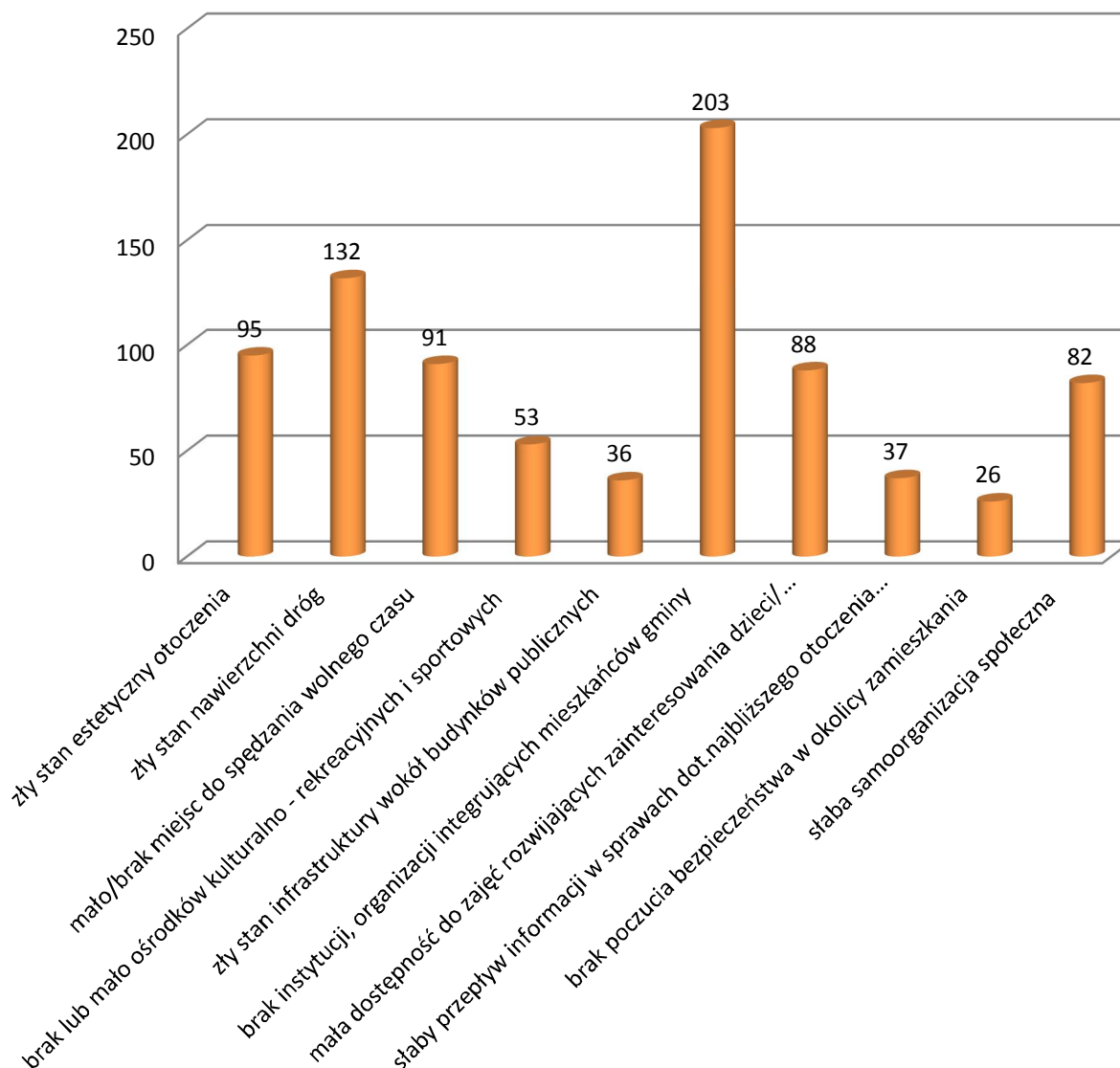
Wykres 11 Opinia ankietowanych osób co do problemów społecznych które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Wśród problemów społecznych, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji ankietowani wymieniają głównie bezrobocie, emigrację z gminy młodych i wykształconych osób, a także słaba integracja lokalnej społeczności (wykres 11).

Ankietowane osoby uważają iż największym problemem wpływającym na jakość życia mieszkańców, który należy rozwiązać w procesie rewitalizacji, jest brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców gminy oraz zły stan nawierzchni dróg (wykres 12).

Jakie problemy związane z jakością życia należy rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Wykres 12 Opinia ankietowanych osób co do problemów związanych z jakością życia, które należy rozwiązać w procesie rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Osoby ankietowane również przedstawiały własne propozycje dotyczące przedsięwzięć/ inwestycji/ projektów inwestycyjnych i społecznych, które należałoby zrealizować w ramach programu rewitalizacji. Zostały one zestawione w tabeli 28.

Tabela 28 Propozycje mieszkańców dotyczące projektów i przedsięwzięć inwestycyjnych

PRZEDSIĘWZIĘCIA, PROJEKTY

INWESTYCYJNE	SPOŁECZNE
poprawa złego stanu dróg	zajęcia w szkołach gimnazjalnych na temat szacunku do drugiego człowieka
parkingi	zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży
basen	miejsca dla dzieci i młodzieży do spędzania wolnego czasu
wodociąg do Karwina	działania zmniejszające ubóstwo
miejsca dla młodzieży (np.. Kręgielnia, basen itp.)	wsparcie bezrobotnych
rewitalizacja zabytków	inwestycje na rzecz wzrostu zatrudnienia
zagospodarowanie terenów dla rozwoju aktywności gospodarczej	współpraca w zakresie powstawania nowych zakładów pracy
poprawa jakości przestrzeni publicznej	organizacje wspierające rodziny patologiczne
utworzenie nowych zakładów pracy	działania zmniejszające ubóstwo i narkomanię
budynki komunalne	poprawa komunikacji z instytucjami publicznymi
kąpieliska nad jeziorami	lepszy dostęp lekarzy specjalistów
ścieżki rowerowe	działania zwiększające ofertę kulturalną i turystyczną
przedszkola, żłobki	częstsze wizyty kina objazdowego
nowe miejsca pracy	działania likwidujące alkoholizm
nowe miejsca pracy dla kobiet	miejsca dla dzieci i młodzieży do spędzania wolnego czasu
remonty budynków	działania likwidujące chuligaństwo
remont sali wiejskiej w Goszczanówku	kluby interakcji społecznej, świetlice środowiskowe
oświetlenie uliczne na wsiach	działania w zakresie powstawania nowych miejsc pracy
poprawa estetyki miasta	promocja akcji prywatnych/ społecznych
place zabaw, boiska piłkarskie	przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej
renowacja zabytków, starego miasta, Rynek	pomoc dzieciom z rodzin najuboższych
rozwój bazy turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej	miejsce rozrywki
unowocześnienie wizerunku Placu Wileńskiego	całodobowy komisariat
kino, skate park, kręgle, lodowisko, ścieżka	kontrola wydatków z opieki społecznej

turystyczna, chodniki	
stadion, szatnie na stadionie,	działania integrujące mieszkańców
monitoring	przedsięwzięcia podwyższające kwalifikacje, działania umożliwiające korzystanie z nowoczesnych technologii
Park w okolicy ul. Okrężnej	szkolenia, przekwalifikowania aby zmniejszyć bezrobocie
rozwój połączeń komunikacyjnych	działania sprzyjające zatrzymaniu w gminie osób młodych i wykształconych
stoły do tenisa na orliku	działania integrujące mieszkańców, organizacje NON PROFIT
obwodnica	więcej patroli policji wieczorami/ w nocy
orlik w Gościmiu, klub sportowy w Gościmiu	miejsca do spędzania wolnego czasu
Castorama w Drezdenku	działania likwidujące bezrobocie, działania wspierające przedsiębiorców
wieża ciśnień	działania zwiększające ofertę turystyczną
pachołki lub radar na ul. Poznańskiej i Okrężnej, pasy koło Intermarche	kino na wolnym powietrzu, działania zwiększające ofertę kulturalną, imprezy masowe
rewitalizacja najstarszych części miasta	działania zwiększające ofertę turystyczną kulturalną i sportową
	działania aktywizujące zawodowo dla kobiet
zagospodarowanie terenu jeziora Irena	działania wspierające rodziny biedne i patologiczne
	działania likwidujące chuliganizm, wandalizm
dbałość o estetykę i czystość miasta i terenów leśnych	koła gospodyń wiejskich
park krajobrazowy na obecnych nieużytkach między ul. Niepodległości, al. Piastów i drogą kosińską, zagospodarowanie terenu po ogródkach i firmie Elektromet przy al. Piastów	działania likwidujące bezdomność i alkoholizm
kanalizacja	większy dozór policji na drogach
szkoła muzyczna	instytucje/ organizacje integrujące mieszkańców gminy, działania likwidujące patologie społeczne
zwiększenie atrakcyjności oraz dostępności terenów inwestycyjnych	ośrodki kultury

rozwój handlu i usług, budownictwo	
rewitalizacja Centrum Promocji Kultury	
chodniki w centrum, przebudowa placów w obrębie ul. Stary Rynek, korty tenisowe, workout park	
likwidacja pustostanów	
strefa płatnego parkowania w centrum miasta	
przedszkola dla 3latków	
energooszczędne oświetlenie ulic,	
plaże, nadbrzeże Noteci	
boiska dla szkół na terenach wiejskich	
łatwiejszy dostęp do Internetu	
odnowienie przystanków	
remont szkoły w Drawinach	
poprawa połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami, oraz dużymi zakładami pracy	
zieleń miejska	
woda, kanalizacja, gaz, oczyszczalnia ścieków	
plaża w Lubiewie, dostęp do jeziora dla inwalidów i kobiet z wózkami	
place zabaw dla dzieci	
chodniki w Kleśnie	
szlaki konne, kajakowe, turystyczne	
rozbudowa bazy turystycznej	
większa ilość koszy na śmieci/ odchody	
działania wspierające gospodarstwa agroturystyczne, rolnictwo ekologiczne, ochronę środowiska	
fontanna w parku	
kręgielnia, strzelnica, ściana wspinaczkowa, siłownia na świeżym powietrzu	
wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorców, strefa ekonomiczna	
zadbanie o cmentarze przedwojenne	

remiza strażaka	
orlik	
mieszkania socjalne	
fundusze dla klubu "Polonia Lipki Wielkie"	
komunikacja publiczna wsi z miastem, ścieżki rowerowe, źródła geotermalne, sala widowiskowa i Dom Kultury, poprawa bazy turystycznej, monitoring	
zamiana piasku na miękkie maty na placu zabaw w Drezdenku	

6. Analiza uwarunkowań rozwoju miasta – analiza SWOT

Analiza SWOT służy określeniu kluczowych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które mają wpływ na rozwój społeczno – gospodarczy gminy. Umożliwia ona wyeksponowanie lokalnych potencjałów, a także zjawisk kryzysowych. W analizie uwzględniono czynniki, które związane są z procesem rewitalizacji i zestawiono je w tabeli 29.

Tabela 29 Analiza SWOT (opracowanie własne)

ANALIZA SWOT	
SZANSE	ZAGROŻENIA

- pozyskanie środków finansowych z funduszy europejskich, - pozyskanie nowych inwestorów i inwestycji, - rozwój małych i średnich przedsiębiorstw urozmaicających strukturę lokalnej gospodarki, - rozbudowa bazy hotelowej i gastronomicznej - poprawa estetyki gminy i terenów zielonych, - renowacja zabytków, - organizacja zajęć pozalekcyjnych, - rozwój infrastruktury rekreacyjnej, - wzrost aktywności społecznej, - wzrost udziału OZE w ogólnym bilansie energetycznym, - zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży.	- odpływ ludzi wykształconych ze względu na brak atrakcyjnych ofert pracy, - niekorzystne zmiany demograficzne, - bariery dla przedsiębiorców, - niska aktywność społeczna ludzi młodych, - ograniczony dostęp do środków Unii Europejskiej, - patologie społeczne- alkoholizm, wandalizm
SILNE STRONY	SŁABE STRONY

- walory środowiska przyrodniczego,
- duża powierzchnia terenów leśnych,
- czyste środowisko,
- pozyskiwanie funduszy unijnych,
- atrakcyjność turystyczna,
- oczyszczalnia ścieków w Drezdenku,
- selektywna zbiórka odpadów,
- poczucie bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania.

- wysokie bezrobocie,
- ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego,
- słaby dostęp do specjalistycznej opieki medycznej,
- słaba infrastruktura drogowa i struktura komunikacyjna
- słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna i wodociągowa
- niepełne wykorzystanie walorów turystycznych gminy,
- niedoinwestowanie infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i turystycznej,
- ubogi rynek pracy,
- bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych,
- słabo rozbudowana sieć telekomunikacyjna
- emigracja młodych i wykształconych osób z gminy

III ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Cele rewitalizacji i okres programowania

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drezdenko precyzuje działania planowane do wykonania na lata 2016-2022. Jest programem działań społeczno-gospodarczych sporządzonym zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Celem priorytetowym rewitalizacji gminy jest:

Poprawa życia mieszkańców oraz eliminowanie zjawisk związanych z degradacją w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej

Cele główne:

- niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji,
- rozwój ekonomiczny obszaru zdegradowanego i zwiększenie przedsiębiorczości - zmniejszenie bezrobocia,
- zapewnienie perspektyw dla ludzi młodych,
- wykorzystanie warunków przyrodniczych poprzez rozwój turystyki,
- integracja społeczeństwa.

Cele szczegółowe:

- Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej a także rozwój przedsiębiorczości,
- Odnowienie więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji inicjatyw lokalnych,
- Promocja gminy ze względu na walory naturalne,
- Poprawa warunków oraz bazy kulturalno-sportowej umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców miasta,
- Poprawa ładu przestrzennego i estetyki gminy,
- Poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych,
- Poprawa wizerunku i tożsamości lokalnej mieszkańców,
- Zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców - w szczególności dzieci i młodzieży,
- Stworzenie infrastruktury dostosowanej do potrzeb niepełnosprawnych,

- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców gminy a poprzez to zmniejszenie poziomu bezrobocia.

2. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji

Realizacja celów głównych i szczegółowych umożliwi zlikwidowanie stanu kryzysowego występującego w gminie.

Wizją stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji jest:

- Społeczeństwo zadowolone z jakości życia gminy,
- Zintegrowane społeczeństwo,
- Młodzi rodacy powracają do gminy,
- Część mieszkańców znalazła zatrudnienie,
- Rozwinięta gałąź turystyki i rekreacji ze względu na wzrost wykorzystania walorów przyrodniczych i turystycznych,
- Młodzież angażuje się w zajęcia pozalekcyjne,
- Został zmniejszony problem ubóstwa w gminie,
- Został zmniejszony poziom bezrobocia w gminie,
- Zwiększyła się liczba małych i średnich przedsiębiorstw,
- Mieszkańcy nie czują się wykluczeni ze społeczności,
- Mieszkańcy biorą czynny udział w życiu gminy,
- Mieszkańcy mają możliwość zagospodarowywania czasu wolnego,
- Mieszkańcy utożsamiają się z regionem.

3. Mechanizmy służące zapewnieniu komplementarności Programu Rewitalizacji

Komplementarność jest jednym z aspektów Programu Rewitalizacji. Połączenia pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować mogą dużo lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem finansowania przeznaczonego na rewitalizację. Wedle Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowywaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródłem finansowania.

- **Komplementarność przestrzenna** - Wszystkie projekty rewitalizacyjne, realizowane na danym obszarze rewitalizacji, jak i zlokalizowane poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji, są rozwiązaniem problemów danego terenu. Dzięki wzajemnym powiązaniom pomiędzy projektami, skutki widoczne będą na całym obszarze. Część z nich dotyczy obiektów użyteczności publicznej, przez co użytkować je będą mogli mieszkańcy zarówno całej gminy, jak i regionu. Ich realizacja będzie przeciwdziałać przenoszeniu problemów na inne części miasta oraz negatywnym zmianom w strukturach społeczeństwa jak na przykład segregacja społeczna, czy wykluczenie.

- **Komplementarność problemowa** - Wszystkie projekty rewitalizacyjne wymagają analizy pod kątem ich wzajemnego dopełnienia się pod względem tematycznym. Istotnym jest, aby program rewitalizacji oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych sferach (społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej). W tym aspekcie komplementarności kluczowe jest celne określenie pożądaných efektów rewitalizacji. Zebranie danych dotyczących stanu kryzysowego pozwoli na precyzyjne dobranie wskaźników opisujących uzyskane rezultaty. Skuteczna komplementarność problemowa wiąże się z koniecznością powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych obszarach, rezultatem czego jest lepsza koordynacja tematyczna i organizacyjna działań administracji.

- **Komplementarność proceduralno – instytucjonalna** - wskazuje potrzebę zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na sprawne

i skuteczne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle. Określenie systemu zarządzania i wdrażania opisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji jest konieczne do rzetelnego i pełnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

- **Komplementarność międzyokresowa** - Dokonując przeglądu pod kątem okresu finansowania, dużą uwagę zwraca się na ciągłość programową (polegającą na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013). Jest to ważnym aspektem, ze względu na to iż wnioski ewaluacji mogą posłużyć jako sygnalizacja kierunku zmian do wprowadzenia przy projektach programowanych na lata 2014- 2020. Na wsparcie przewidzianych projektów w obecnej perspektywie finansowej ma wpływ doświadczenie z poprzednich okresów.

- **Komplementarność źródeł finansowania** - projekty rewitalizacyjne, zawarte w programie rewitalizacji opierają się na konieczności płynnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS. Koordynacja i spójność projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest niezbędna dla osiągnięcia korzystnych rezultatów dla obszarów zdegradowanych. Komplementarność finansowa oznacza również możliwość wiązania prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

4. Charakterystyka obszarów rewitalizacji

Po całościowym zapoznaniu się z otrzymanymi wynikami z przeprowadzonych analiz ilościowych i jakościowych sytuacji w gminie Drezdenko, a także oczekiwaniami i potrzebami społeczności, umożliwiło to wybór obszarów rewitalizacji na obszarze gminy, na których występowały negatywne zjawiska i problemy, a jednocześnie działania na tych obszarach przyczynią się do poprawy warunków życia w całej gminie oraz będzie można dotrzeć do największej grupy odbiorców.

Obszar II Miasta Drezdenka

Wyznaczony obszar rewitalizacji zamieszkuje 4263 osób, co stanowi **24,6 %** ludności Gminy Drezdenko. Obszar zamieszkały wyodrębniony spośród obszaru II wynosi 129,1 ha, czyli **0,3%** powierzchni Gminy.

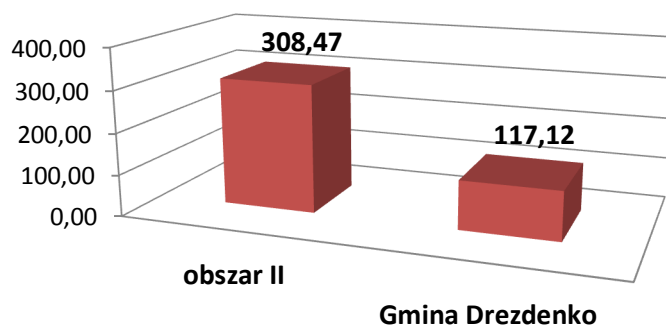
Na wskazanym obszarze zanotowano zjawiska kryzysowe w sferze społecznej, technicznej oraz przestrzenno – funkcjonalnej. Na wybór danego obszaru miały wpływ przede wszystkim takie wskaźniki jak liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych, które prawie trzykrotnie przekraczały średnią dla całej gminy, liczba wydanych Niebieskich Kart, która również przekracza wartość uśrednioną. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym również świadczą o sytuacji kryzysowej w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji. Liczba przystanków komunikacji miejskiej na 1000 osób, opisująca sferę techniczną, również jest zdecydowanie niższa od średniej arytmetycznej dla gminy. Na analizowanym obszarze nie ma żadnych przedszkoli publicznych lub niepublicznych, w związku z tym obszar II pod względem przestrzenno – technicznym również został uznany jako kryzysowy.

Poniżej przedstawione zostało porównanie wskaźników Obszaru II, wykorzystanych do diagnozy, z wartościami uśrednionymi dla gminy Drezdenko.

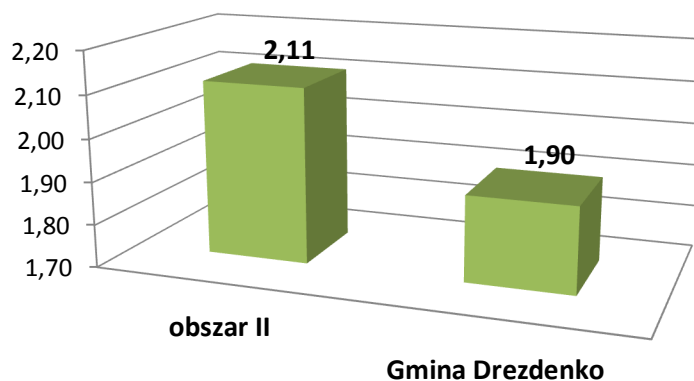
Wykres 13. Liczba osób bezrobotnych na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na miesiąc na 1000 mieszkańców

Wykres 14. Liczba czynów zabronionych i interwencji policyjnych na miesiąc na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

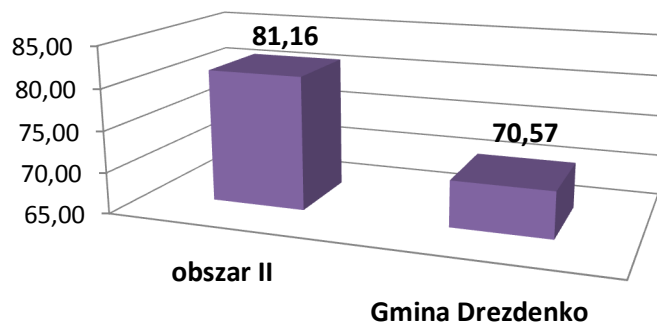
Wydana liczba Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców

Wykres 15. Wydana liczba Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

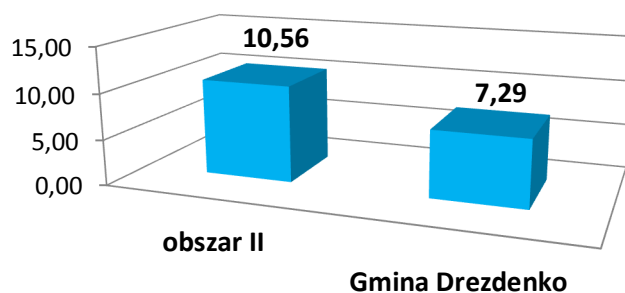

Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców

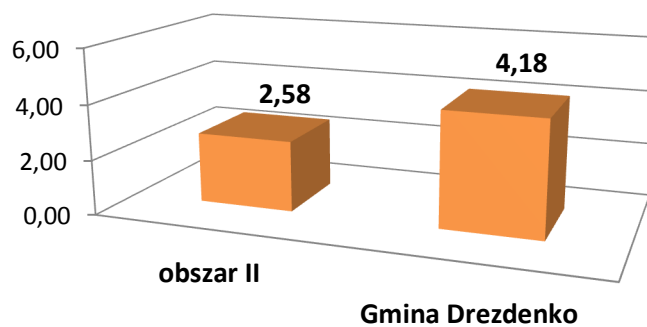
Wykres 16. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców

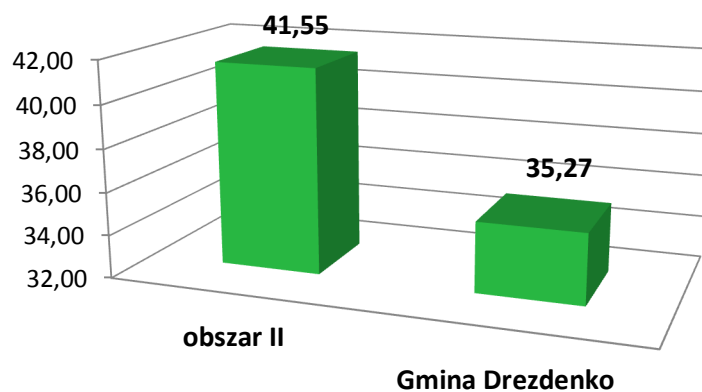
Wykres 17. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Potrzeba ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców

Wykres 18. Potrzeba ochrony macierzyństwa na Obszarze II i w gminie Drezdenko

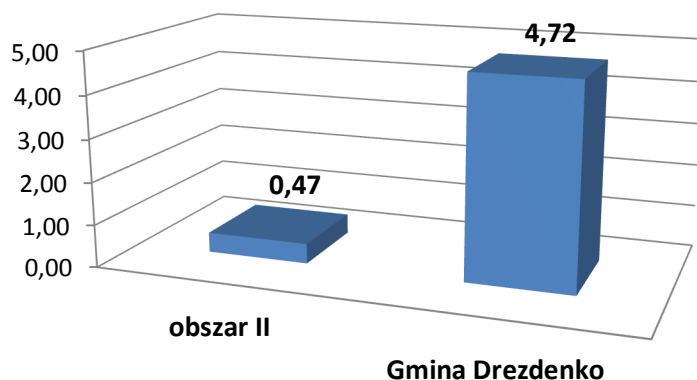
Frekwencja w wyborach na Sejm 2015r.

Wykres 19. Frekwencja w wyborach na Sejm 2015r. na Obszarze II i w gminie Drezdenko

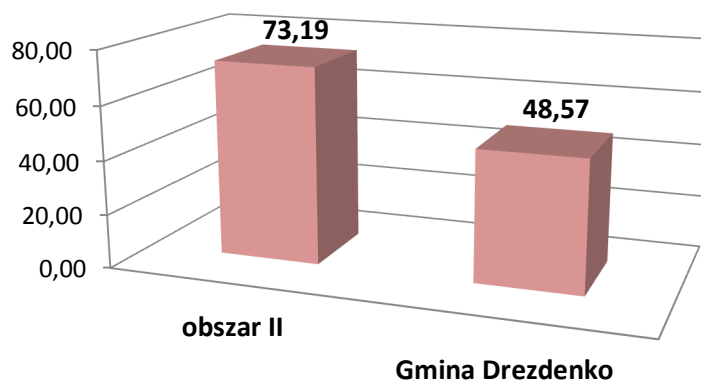

Liczba przystanków Komunikacji Miejskiej na 1000 mieszkańców

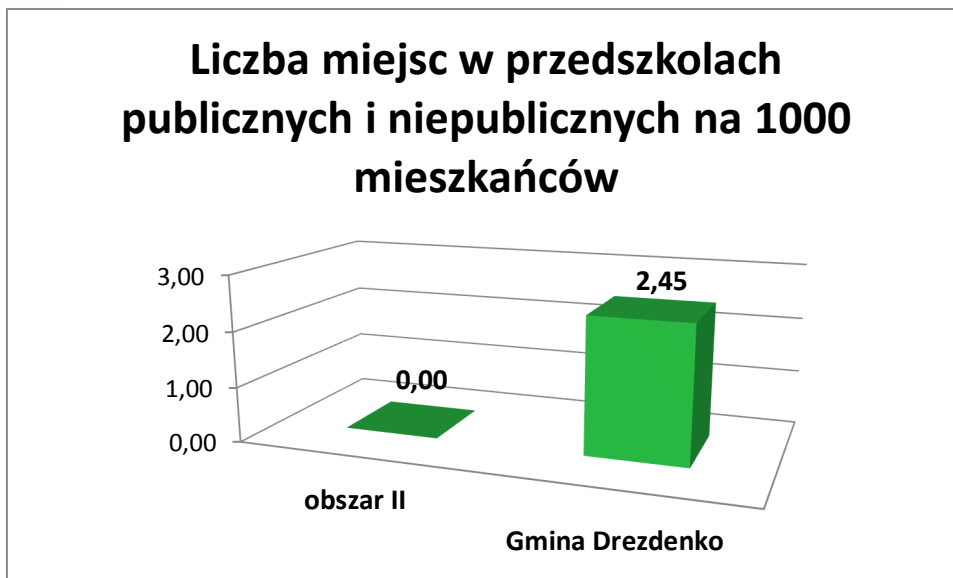

Wykres 20. Liczba przystanków Komunikacji Miejskiej na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Wykres 21. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Wykres 22. Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych na 1000 mieszkańców na Obszarze II i w gminie Drezdenko

Cel dla obszaru rewitalizacji:

- wzrost jakości życia mieszkańców,
- zwiększenie się zadowolenia mieszkańców z działań rozwojowych prowadzonych w gminie,
- zwiększenie się integracji społeczeństwa,
- poprawa warunków spędzania czasu wolnego,
- usamodzielnienie osób zagrożonych i wykluczonych społecznie,
- wyprowadzenie poza system pomocy społecznej,
- mieszkańcy mają możliwość zagospodarowania swojego wolnego czasu,
- poprawa estetyki miasta,
- ludność może korzystać z walorów naturalnych gminy,
- poprawa stanu technicznego obszaru,
- promocja kulturalna gminy.

5. Projekty rewitalizacyjne

4.1. Projekty inwestycyjne

Projekt I - Plac Wileński

Plac znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby Urzędu Miejskiego i jest traktowany jako miejska przestrzeń publiczna. Projekt rewitalizacji zakłada odnowę nawierzchni Placu Wileńskiego, powstanie nowych miejsc parkingowych, wprowadzenie elementów małej architektury oraz zieleni. Wszystkie podejmowane w ramach projektu działania skierowane są na pobudzenie gospodarczego i społecznego wykorzystania placu Wileńskiego poprzez poprawę dostępu do wydarzeń kulturalnych oraz imprez okolicznościowych, dostępu do obiektów rekreacyjnych oraz miejskich terenów zielonych. Warto jest podjąć działania w celu polepszenia jakości życia, zintegrowaniu ze sobą mieszkańców, zapewnieniu mieszkańcom całej gminy zagospodarowania wolnego czasu, aby gmina stała się dla nich atrakcyjnym miejscem do życia.

PROJEKT I	
Nazwa	Plac Wileński
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Drezdenko, pl. Wileński
Zakres zadań	• Odnowa nawierzchni Placu Wileńskiego • Oświetlenie • Mała architektura • Zieleń miejska • Miejsca parkingowe • Organizacja imprez okolicznościowych
Szacunkowa wartość projektu	4.171.857,06 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2016-2017
Prognozowane rezultaty i ich ocena	• Wzrost integracji społecznej – Liczba osób korzystających z terenu Placu Wileńskiego miesięcznie: 500 • Poprawa jakości życia w gminie – Zwiększenie zadowolenia mieszkańców z jakości życia w gminie: o 18osób

Projekt II – Wieża Ciśnień

Jest to obiekt zlokalizowany na ul. Niepodległości. Wieżę Ciśnień została zbudowana w latach 1906-1907 i reprezentuje styl neogotycki. Obecnie obiekt jest nieużytkowany i niszczeje. W ramach projektu przewidziano odnowienie wieży ciśnień jako punktu widokowego oraz zagospodarowanie terenu wokół wieży. W sferze gospodarczej założeniem projektu jest wzrost atrakcyjności dla turystów i mieszkańców całej gminy, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego. W sferze społecznej zakładane efekty rewitalizacji obejmą m.in. poprawę stanu bezpieczeństwa (teren będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych), a także intensyfikację funkcji handlowych i usługowych w obsłudze mieszkańców całej gminy i ruchu turystycznego (m.in. budowa obiektów małej gastronomii). Pozwoli to stworzyć wizerunek miasta atrakcyjnego turystycznie oraz wizualnie atrakcyjnego środowiska dla mieszkańców całej gminy i turystów.

PROJEKT II	
Nazwa	Wieża Ciśnień
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Drezdenko, ul. Niepodległości
Zakres zadań	• Odnowa wieży ciśnień jako punktu widokowego w mieście (odnowa elewacji, generalny remont wewnątrz) • Zagospodarowanie terenu wokół wieży: ○ Mała architektura ○ Obiekty aktywności dla dzieci i młodzieży ○ Teren będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych • Organizacja imprez okolicznościowych i kulturalnych • Współpraca z Centrum Promocji Kultury w Drezdenku • Budowa obiektów małej gastronomii
Szacunkowa wartość projektu	1.500.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2017-2018
Prognozowane rezultaty i ich ocena	• Wzrost integracji społecznej – Liczba osób korzystających z obiektu miesięcznie: 200 • Poprawa jakości życia w gminie – Zwiększenie zadowolenia mieszkańców z jakości życia w gminie: 19

	• Poprawa sfery turystycznej i edukacyjnej – Wzrost liczby budynków o znaczeniu turystycznym i edukacyjnym: o 1 • Poprawa stanu technicznego budynków – wzrost liczby wyremontowanych budynków: o 1
--	--

Projekt III – Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku

Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku to muzeum regionalne, założone w 1985 roku. Gromadzi materiały dotyczące historii miasta i okolic, gospodarki leśnej, myślistwa, rolnictwa, gospodarki domowej i pszczelarstwa. Obiekt mieści się na pl. Wolności 11. Rewitalizacja zakłada kompleksowy remont budynku Muzeum, zagospodarowanie terenu wokół Muzeum, w tym wygrodenienie terenu, wprowadzenie elementów małej architektury, zewnętrznych ekspozycji muzealnych, obiektów aktywności dla dzieci i młodzieży. Poprawa jakości i atrakcyjności obiektu pozwoli na stworzenie wizerunku miasta atrakcyjnego turystycznie, organizację imprez edukacyjnych dla mieszkańców całej gminy oraz turystów.

PROJEKT III	
Nazwa	Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku
Podmiot realizujący	Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku
Lokalizacja	Dreżdenko, pl. Wolności
Zakres zadań	• Kompleksowy remont budynku Muzeum • Zagospodarowanie terenu wokół Muzeum: ○ Wygrodenienie terenu ○ Mała architektura ○ Zewnętrzne ekspozycje muzealne ○ Obiekty aktywności dla dzieci i młodzieży • Organizacja imprez edukacyjnych • Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych

Szacunkowa wartość projektu	2 000 000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2017-2018
Prognozowane rezultaty i ich ocena	• Wzrost integracji społecznej - Liczba osób korzystających z obiektu miesięcznie: 50 • Poprawa jakości życia w gminie - Zwiększenie zadowolenia mieszkańców z jakości życia w gminie: 18 • Poprawa sfery turystycznej i edukacyjnej - Wzrost liczby budynków o znaczeniu turystycznym i edukacyjnym: o 1 • Poprawa stanu technicznego budynków - wzrost liczby wyremontowanych budynków: o 1

Projekt IV – Centrum Promocji Kultury w Dreddenku

Centrum Promocji Kultury zlokalizowany jest na ul. Niepodległości. Na rewitalizację składa się kompleksowy remont budynku CPK oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku wraz z wybudowaniem sceny letniej, zagospodarowaniem parku, wprowadzeniem elementów małej architektury oraz obiektów aktywności dla dzieci i młodzieży. Realizacja projektu pozwoli na rozszerzenie działalności kulturalnej, co wpłynie na zachowanie dziedzictwa kulturowego miasta i całej gminy i poprawę stanu budynku, a także wpłynie na wzrost integracji społecznej i ruchu turystycznego.

PROJEKT IV	
Nazwa	Centrum Promocji Kultury w Dreddenku
Podmiot realizujący	Centrum Promocji Kultury
Lokalizacja	Dreddenko, ul. Niepodległości
Zakres zadań	• Kompleksowy remont budynku CPK ○ Kotłownia ○ Toalety dla osób niepełnosprawnych • Zagospodarowanie terenu wokół budynku: ○ Wybudowanie sceny letniej ○ Zagospodarowanie parku

	○ Mała architektura ○ Obiekty aktywności dla dzieci i młodzieży • Organizacja imprez edukacyjnych i kulturalnych • Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych
Szacunkowa wartość projektu	3 000 000 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2016 - 2021
Prognozowane rezultaty i ich ocena	• Wzrost integracji społecznej - Liczba osób korzystających z obiektu miesięcznie: • Poprawa jakości życia w gminie - Zwiększenie zadowolenia mieszkańców z jakości życia w gminie: • Poprawa sfery kulturalnej i edukacyjnej - Wzrost liczby obiektów o znaczeniu kulturalnym i edukacyjnym: o 1 • Poprawa stanu technicznego budynków - wzrost liczby wyremontowanych budynków: o 1

Projekt V - Skwer przy ul. Stary Rynek, ul. Kościuszki

Skwer zlokalizowany jest przy ulicach Stary Rynek oraz ul. Kościuszki. Otaczają go kamienice, w których prowadzona jest drobna działalność usługowo – handlowa. W pobliżu znajduje się budynek Ratusza miejskiego, w którym mieszczą się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dreżdenku – jednostka organizacyjna Powiatu Strzelecko – Dreżdeneckiego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna oraz Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego. Projekt rewitalizacji zakłada odnowę nawierzchni skweru i oświetlenia ulicznego, wprowadzenie elementów małej architektury oraz zieleni miejskiej. Wszystkie podejmowane w ramach projektu działania skierowane są na pobudzenie gospodarczego i społecznego wykorzystania skweru poprzez poprawę dostępu do imprez okolicznościowych, obiektów użyteczności publicznej o znaczeniu powiatowym oraz

miejskich terenów zielonych. Warto jest podjąć działania w celu polepszenia jakości życia, zintegrowaniu ze sobą mieszkańców, zapewnieniu mieszkańcom całej gminy zagospodarowania wolnego czasu, aby gmina stała się dla nich atrakcyjnym miejscem do życia.

PROJEKT V	
Nazwa	Skwer przy ul. Stary Rynek, ul. Kościuszki
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Drezdenko, ul. Stary Rynek i ul. Kościuszki
Zakres zadań	• Odnowa nawierzchni skweru • Oświetlenie • Mała architektura • Zieleń miejska • Organizacja imprez okolicznościowych
Szacunkowa wartość projektu	1.500.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2017-2022
Prognozowane rezultaty i ich ocena	• Wzrost integracji społecznej – Liczba osób korzystających z terenu skweru miesięcznie: 500 • Poprawa jakości życia w gminie – Zwiększenie zadowolenia mieszkańców z jakości życia w gminie: o 18osób

Projekty uzupełniające

Projekt VI – Basen, stadion, skate-park

Projekt dotyczy obiektów sportowych, znajdujących się przy ul. Mickiewicza w Drezdenku. Obszar ten został wybrany ze względu na występowanie kryzysu w sferze technicznej. Projekt ten zakłada odbudowę basenu miejskiego, który spłonął w 2012 r., remont budynku Stadionu Miejskiego im. Józefa Nojiego oraz budowę skate parku. Dodatkowo teren zostanie zagospodarowany pod względem zieleni miejskiej, małej architektury oraz powstaną miejsca parkingowe. Dzięki realizacji Projektu VI w Gminie Drezdenko wzrośnie liczba obiektów sportowych oraz miejsc do spędzania wolnego czasu dla rodzin z całego obszaru gminy. W omawianych budynkach odbywać będą się wydarzenia sportowe i kulturalne o randze gminnej i powiatowej. Wpłyną one również na polepszenie walorów turystycznych gminy Drezdenko.

PROJEKT VI	
Nazwa	Basen, stadion, skate-park
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Lokalizacja	Drezdenko, ul. Mickiewicza
Zakres zadań	• Remont obiektu stadionu • Odbudowa basenu • Budowa skate-parku • Oświetlenie • Mała architektura • Zieleń miejska • Miejsca parkingowe • Organizacja imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych
Szacunkowa wartość projektu	14.000.000,00 zł (środki własne, dotacje: RPO LUBUSKIE 2014 - 2020, działanie 9.2.)
Okres realizacji	2018-2022
Prognozowane rezultaty i ich ocena	• Wzrost integracji społecznej – Liczba osób korzystających z obiektów miesięcznie: 400 • Poprawa jakości życia w gminie – Zwiększenie zadowolenia mieszkańców z jakości życia w gminie: o 49 osób • Wzrost liczby obiektów sportowych: o 3 • Zwiększenie się liczby osiągnięć sportowych odnotowanych wśród młodzieży: o 2

4.2. Projekty nieinwestycyjnie

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1	
Nazwa	Reintegracja społeczna i zawodowa
Podmiot realizujący	Centrum Integracji Społecznej w Drezdenku
Zakres zadań	Warsztaty i konsultacje indywidualne z psychologiem, doradcą

	zawodowym oraz pracownikiem socjalnym mające na celu: • Kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu • Wzmocnienie kompetencji osobistych i społecznych Praktyki zawodowe, kursy i szkolenia mające na celu: • Nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczanie do zawodu • Przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych • Nauka planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą Uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi
--	--

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2	
Nazwa	Zwiększenie integracji społecznej
Podmiot realizujący	Gmina Drezdenko
Zakres zadań	• Organizacja przedsięwzięć angażujących mieszkańców • Tworzenie organizacji zrzeszających mieszkańców • Tworzenie miejsc umożliwiających spotkania matką z dziećmi, oraz ich rówieśnikami, gdzie będą mogli dzielić się doświadczeniami • Utworzenie miejsc spotkań oraz umożliwiających zagospodarowanie czasu wolnego • Organizacja wydarzeń kulturalnych promujących gminę

PRZEDSIĘWZIĘCIE 3	
Nazwa	Działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej

Podmiot realizujący	Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku
Zakres zadań	- Wycieczki dla dzieci i młodzieży ze szkół znajdujących się na terenie gminy Dreżdenko - Zajęcia dla dzieci poszerzające ich wiedzę na temat przyrody i Puszczy Drawskiej i Noteckiej

PRZEDSIĘWZIĘCIE 4	
Nazwa	Działania kulturalne dla mieszkańców gminy
Podmiot realizujący	Centrum Promocji Kultury w Dreżdenku
Zakres zadań	- Organizacja imprez kulturalnych - Organizacja warsztatów i zajęć dodatkowych dla mieszkańców - Organizacja wydarzeń artystycznych

PRZEDSIĘWZIĘCIE 5	
Nazwa	Działania sportowe dla mieszkańców gminy
Podmiot realizujący	Gmina Dreżdenko
Zakres zadań	- Tworzenie grup sportowych, do których mieszkańcy będą mogli należeć i regularnie uczęszczać - Organizacja wydarzeń i zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży z gminy

PRZEDSIĘWZIĘCIE 6	
Nazwa	Promocja gminy
Podmiot realizujący	Gmina Dreżdenko
Zakres zadań	Utworzenie profilu turystycznego gminy z wykorzystaniem Internetu

	• Rozmieszczenie tablic informacyjnych o atrakcjach w gminie na jej obszarze i w województwie • Prowadzenie na bieżąco aktualizacji wydarzeń odbywających się w gminie • Organizacja wydarzeń kulturalnych o znaczeniu regionalnym • Promocja regionalnych potraw i kultury
--	--

6. Komplementarność projektów

PROJEKT INWESTYCYJNY	PROJEKT NIEINWESTYCYJNY
Plac Wileński	Reintegracja społeczna i zawodowa Zwiększenie integracji społecznej
Wieża Ciśnień	Reintegracja społeczna i zawodowa Zwiększenie integracji społecznej
Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku	Zwiększenie integracji społecznej Promocja gminy Działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej
Centrum Promocji Kultury w Dreżdenku	Zwiększenie integracji społecznej Promocja gminy Działania kulturalne dla mieszkańców gminy
Skwer przy ul. Stary Rynek, ul. Kościuszki	Reintegracja społeczna i zawodowa Zwiększenie integracji społecznej
Basen, stadion, skate-park	Reintegracja społeczna i zawodowa Zwiększenie integracji społecznej Działania sportowe dla mieszkańców gminy

7. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Aby móc wdrożyć Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Drezdenko na lata 2016-2022 należy najpierw przyjąć go uchwałą Rady Miejskiej. Sprawozdania z realizacji planowanych inwestycji i okresowe realizacji Programu będzie należało kierować do Rady Miejskiej. Projekt niniejszego dokumentu również należało skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, aby stwierdzić, czy jest konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wprowadzenie w życie działań z Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Organy gminy Drezdenko, aby właściwie zarządzać Lokalnym Programem Rewitalizacji powinny go ukierunkować, uchwalać, kontrolować i oceniać z punktu widzenia strategii rozwoju.

Opracowane projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą co pewien czas przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym, a ich zakres i odbiorcy będą zależeć od sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeb mieszkańców obszarów kryzysowych, zaangażowania podmiotów lokalnych, budżetu gminy oraz możliwych środków zewnętrznych.

Aby osiągnąć cele zawarte w Programie Rewitalizacji, a także aby został on należycie przeprowadzony należy m.in.:

- zbierać informacje od mieszkańców terenów zdegradowanych a przede wszystkim rewitalizowanych, na temat postępu procesu rewitalizacji,
- przekazywać informacje o zakończonych i wdrażanych projektach rewitalizacyjnych przekazywane poprzez tablice ogłoszeń oraz stronę internetową gminy Drezdenko,
- spotkania, warsztaty, konsultacje projektów,
- informatory, ulotki, informacje w prasie,

8. Harmonogram realizacji programu

Aby móc monitorować postępy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, a także osiągnięte rezultaty należy sprawdzać czy zadania są realizowane zgodnie z harmonogramem zawartym w poniższej tabeli

PROJEKT	TERMIN REALIZACJI
Plac Wileński	2016-2017
Wieża Ciśnień	2017-2018
Muzeum Puszczy Drawskiej i Noteckiej im. Franciszka Grasia w Dreżdenku	2017-2018
Centrum Promocji Kultury w Dreżdenku	2016 - 2021
Skwer przy ul. Stary Rynek, ul. Kościuszki	2017-2022
Basen, stadion, skate-park	2018-2022

9. Monitorowanie i ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji

Aby proces rewitalizacji był odpowiednio przeprowadzany niezbędne jest stosowanie systemu monitorowania etapów jego realizacji. Nadzór polegać będzie na gromadzeniu i analizowaniu informacji o realizacji przyjętych projektów. Analiza zarówno danych ilościowych jak i jakościowych pozwoli, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, na wczesne wykrycie niezgodności, a także pozwoli na zapobiegnięcie możliwych do rozpoznania komplikacji. Można wyróżnić formy monitorowania takie jak:

- bieżąca inspekcja wykonywanych w danym momencie inwestycji, gromadzenie danych dotyczących postępów w ich realizacji, a także zapewnieniu zgodności z założeniami i harmonogramem Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- kontrola finansowania projektów oraz trwałości planowanych rezultatów. Dodatkową funkcją monitoringu będzie współpraca z działaczami udzielającymi się w procesie rewitalizacji w celu uzyskaniu informacji o możliwych źródłach finansowania zewnętrznego inwestycji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie przeprowadzać ocenę rewitalizacji. Będzie pośredniczyć w kontaktach interesariuszy z organami gminy. Zespół ds. rewitalizacji będzie mieć za zadanie ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów, a także rocznego podsumowania z realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji. Na zakończenie planowanego terminu realizacji programu, konieczne będzie przeprowadzenie szczegółowej oceny zrealizowania założeń a także porównania osiągniętych rezultatów z sytuacją z przed wprowadzeniem programu.

10. Ocena oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z zasadami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

IV. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji są środki europejskie pochodzące przede wszystkim z Regionalnego Programu Operacyjnego. Innymi źródłami są środki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego a także środki prywatne

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 to podstawowe źródło finansowania projektów, a przede wszystkim działanie:

Oś Priorytetowa 9. Infrastruktura społeczna

9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych.

Typy projektów, które mogą ubiegać się o dofinansowanie:

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów mająca na celu przywracanie i/lub nadawanie nowych funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych tym obszarom, w szczególności, dotycząca:

- adaptacji, tj. modernizacji, remontu, renowacji budynków, znajdujących się na obszarze zdegradowanym podlegającym rewitalizacji, stanowiących własność

publiczną lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych, wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół adaptowanego obiektu (w tym inwestycje dotyczące infrastruktury komunalnej – tylko jako element projektu),

- uporządkowania i zagospodarowania zdegradowanych terenów i przestrzeni publicznej, polegające na dostosowaniu do nowych funkcji (w tym inwestycje dotyczące infrastruktury komunalnej – tylko jako element projektu),
- kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje, polegające, w szczególności, na dostarczeniu podstawowych mediów, tj.: drogi wewnętrzne²⁷⁵, przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne ciepłownicze, elektryczne, gazowe lub telekomunikacyjne (tylko jako element projektu rewitalizacyjnego).

Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy):

Część projektu infrastrukturalnego mogą stanowić wydatki dotyczące:

- dróg lokalnych,
- termomodernizacja – do 50% całkowitych kosztów projektu,
- inwestycje dotyczące infrastruktury komunalnej,
- kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje, polegające, w szczególności, na dostarczeniu podstawowych mediów, tj.: drogi wewnętrzne, przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne ciepłownicze, elektryczne, gazowe lub telekomunikacyjne.

W przypadku inwestycji, w których jednym z elementów jest rewitalizacja infrastruktury kultury, koszty związane z infrastrukturą kultury nie mogą przekroczyć 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych.

Skorzystać z dofinansowania mogą:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST),
- związki, stowarzyszenia i porozumienia JST,
- jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- jednostki administracji rządowej,
- kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,

- organizacje pozarządowe, nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia i fundacje,
- samorządowe instytucje kultury,
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe,
- towarzystwa budownictwa społecznego.

Realizacja projektu rewitalizacyjnego musi przyczyniać się do realizacji celów wynikających z Osi Priorytetowych 6-8. Niespełnienie tego warunku oznacza odrzucenie wniosku o dofinansowanie.

OP 6 – Regionalny rynek pracy

OP 7 – Równowaga społeczna

OP 8 – Nowoczesna edukacja

Rewitalizacja w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020, to nie tylko Działanie 9.2, to również zadania powiązane, finansowane ze środków EFS.

Wsparcie przedsięwzięć polegających na uzbrojeniu terenów pod inwestycje możliwe jest w Działaniu 9.2 - tylko w przypadku wyczerpania alokacji przewidzianej na dofinansowanie inwestycji tego rodzaju w Działaniu 1.3.

W przypadku wyczerpania alokacji przewidzianej w Działaniu 9.2 na dofinansowanie inwestycji w infrastrukturę społeczną związaną ze świadczeniem usług socjalnych w zakresie mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego na obszarze zdegradowanym, możliwa jest realizacja tego rodzaju inwestycji w Działaniu 9.1.

Projekty o charakterze rewitalizacyjnym w ramach innych osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020:

Oś Priorytetowa 1. Gospodarka i innowacje

Działanie 1.3 Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych

Inwestycje infrastrukturalne, aktywizujące gospodarczo obszary zdegradowane, jak również w zakresie ponownego wykorzystania i przywrócenia funkcji gospodarczych terenom typu *brown field* (nieużytki miejskie).

Oś Priorytetowa 3. Gospodarka niskoemisyjna

Działanie 3.2 Efektywność energetyczna

Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wielorodzinnych.

Preferowane projekty realizowane np. na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa energetycznego, projekty realizowane przez podmioty zarządzające mieszkaniem socjalnym lub w sektorze budownictwa socjalnego.

Oś Priorytetowa 4. Środowisko i kultura

Działanie 4.5 Kapitał przyrodniczy regionu

Projekty zakładające wsparcie kapitału przyrodniczego, ukierunkowane na zachowanie siedlisk i gatunków oraz odtworzenie ich tam, gdzie zostały zdegradowane.

2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020

W ramach wspomnianego programu także można liczyć na dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych. Przede wszystkim w ramach działań:

- *Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach* (np. poprzez głęboką modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, szkół publicznych artystycznych czy też wielorodzinnych budynków mieszkalnych).
- *Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego* (na wsparcie mogą oczekiwać tereny zdegradowane lub zanieczyszczone, projekty związane z rozwojem terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, czy dotyczące inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych)
- *Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury* (dofinansowanie w ramach tego działania mogą otrzymać projekty związane z: pracami konserwatorskimi na obszarach zabytkowych, remont infrastruktury

związany z działalnością kulturalną czy edukacją artystyczną, ochrona zabytkowych parków, zabezpieczanie obiektów przed kradzieżą).

3. Fundusz Termomodernizacji i Remontów

O dofinansowanie mogą się ubiegać przedsięwzięcia dotyczące działań termomodernizacyjnych i remontowych, przewidziane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Premie termomodernizacyjną można otrzymać w wyniku realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego. O dofinansowanie przedsięwzięć w ramach premii termomodernizacyjnej, mogą się ubiegać właściciele bądź też zarządcy: budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania, budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych, lokalnych sieci ciepłowniczych, a także lokalnych źródeł ciepła. Dofinansowanie projektu w ramach premii kompensacyjnej mogą otrzymać jedynie osoby fizyczne, będące właścicielami budynków mieszkalnych oraz właścicielami części budynków mieszkalnych, w których w okresie pomiędzy 12 listopada 1994 roku a 25 kwietnia 2005 roku znajdowały się lokale kwaterunkowe (co najmniej jeden lokal).

4. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020

Program ten wspiera działania ukierunkowane na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, jak również budowę kapitału społecznego a także stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców. Program jest finansowany ze środków budżetu państwa, adresowany do podmiotów sektora pozarządowego. Celem nadrzędnym programu jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne, można to osiągnąć poprzez:

- *Priorytet 1. Małe inicjatywy* - w ramach priorytetu wspierane są działania ukierunkowane m.in. na: animowanie działań samopomocowych i wspieranie młodych organizacji pozarządowych.
- *Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo* - cel osiągnięty poprzez projekty ukierunkowane na: aktywizację obywateli w sprawach wspólnotowych, rozwijanie wolontariatu, aktywizację współpracy wspólnot lokalnych i organizacji publicznych, wspieranie aktywnych form integracji społecznej, a także rozwój przedsiębiorczości społecznej.

- *Priorytet 3. Aktywni obywatele* - wspieranie przedsięwzięć dotyczących m.in. zwiększania wpływu obywateli na polityki publiczne, rozwijania edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych oraz wspierania tworzenia współpracy służących aktywizacji obywateli i przekazywaniu im realizacji zadań publicznych.

5. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020

Nadrzędnym celem tego programu jest poprawa poziomu i jakości życia osób starszych (powyżej 60 roku życia) dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Aby osiągnąć wyznaczone cele powstały priorytety takie jak:

- *Priorytet 1. Edukacja osób starszych* - wspieranie działań takich jak: zajęcia dedykowane osobom starszym a także programy edukacyjne i warsztaty o aktywnym starzeniu, kształcenie opiekunów, zajęcia przygotowujące do bycia wolontariuszem.
- *Priorytet 2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową* - w ramach działań wspierane są projekty takie jak: poprawa aktywności fizycznej i turystyczno-rekreacyjnej osób starszych, czy przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.
- *Priorytet 3. Partycypacja społeczna osób starszych* - wsparcie mogą otrzymać projekty dotyczące np. form różnorodnych aktywności osób starszych wobec lokalnych społeczności, aktywności wspierających uczestnictwo i integrację w życiu społecznym i publicznym.
- *Priorytet 4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne)* - wsparcie mogą otrzymać następujące projekty: wspieranie różnych form samopomocy, szkolenia dla wolontariuszy i opiekunów, a także poprawa dostępności osób starszych do różnorodnych usług np. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, doradczych, sportowych i turystycznych.